

Catalunya Cristiana

 /catalunyacristiana

 catalunya_cristiana

www.catalunyacristiana.cat

 @catcristiana

 catalunya cristiana

El Papa apuja el to en la defensa de la Creació

Publicada l'exhortació apostòlica "Laudate Deum"

P 8 - 12

Avancen els treballs del Sínode

Primers dies del Sínode marcats per la unitat, la pregària i la discreció

P 16 - 17

Entrevista a Helena Maleno

Defensora de drets humans a les fronteres migratòries

P 26 - 29

SUMARI

15 OCTUBRE 2023

Editorial	03
La setmana	05
Opinió	06
Carta dominical	07
En primer pla	08
Vida eclesial	14
Diàleg	24
L'Entrevista	26
Carta dominical	30
Bíblia	32
Litúrgia	34
Espai lectors	36
Cultura	38
Agenda	46
Des del carrer	47

20

Sant Francesc i Terra Santa, una simbiosi única

El 4 d'octubre es va celebrar la festa del "Poverello" d'Assís

22-23

Eduard Sala, nou director de Càritas diocesana de Barcelona

El fins ara responsable de l'Àrea Social pren el relleu de Salvador Busquets

38-39

En record de Josep M. Alimbau

Un gran comunicador d'Església

40

Tarragona recupera la Verge "màrtir" de Valldosera

Objecte de robatori, havia estat desapareguda durant molts anys

EDITORIAL

Crit d'alerta amarat d'esperança

A la petita casa que compartim, Catalunya, estem patint un augment de temperatures i una sequera que arrosseguem des de fa temps. En pateixen les conseqüències els ramaders, que veuen com manca l'aliment dels ramats, i els pagesos, que han de fer mans i mànigues no ja per salvar les collites sinó els mateixos arbres. La pujada del preu d'aliments bàsics com l'oli d'oliva, la base de la dieta mediterrània, ens escura les butxaques i fa que anar a comprar cada dia sigui més car. Ens diuen que al desembre, si no plou abans, entrarem en emergència i hi haurà afectacions a les llars a l'àrea de Barcelona.

I malgrat tots aquests avisos, fa l'efecte que encara no som prou conscients del canvi climàtic i de les conseqüències que tindrà a curt i llarg termini. D'alguna manera és el que ha experimentat el papa Francesc ara que han passat vuit anys de la publicació de l'encíclica *Laudato Si'* i que recull a la recent publicada exhortació apostòlica *Laudate Deum*: "Amb el pas del temps adverteixo que no tenim reaccions suficients mentre el món que ens acull es va esfondrant i potser acostant-se al caire del trencament" (LD 2).

Un text que en el número d'aquesta setmana presentem en síntesi i de forma analítica i que és un crit d'alerta amarat d'esperança. El papa Francesc hi commina les grans potències mundials a fer passes destacades cap a la necessària transició ecològica, però també apel·la a les petites decisions que podem fer cadascun de nosaltres en el dia a dia: "Us convido a tots a acompanyar aquest camí de reconciliació amb el món que ens alberga, i a embellir-lo amb la pròpia aportació, perquè aquest objectiu té a veure amb la dignitat personal i amb els grans valors. Malgrat això, no puc negar que cal ser sincers i reconèixer que les solucions més efectives no vindran només d'esforços individuals sinó primerament de les grans decisions en la política nacional i internacional" (LD 69).

.....

Subscriviu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE' M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (51 NÚMEROS)

Edició paper 145€

Edició digital 90€

Edició en català

Edició en castellà

Nom _____

Cognoms _____

Adreça _____

Població _____

DP _____ Tel. _____ NIF _____

A/e _____

Forma de pagament

Únic pagament per any

Dos pagaments semestrals

Xec nominatiu que adjunto

Domiciliació bancària (*ompliu ordre adjunta)

*Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meva subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular del compte _____

Tel. titular del compte _____

A/e titular del compte _____

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Fundació Missatge Humà i Cristià
(Catalunya Cristiana)

Departament de Subscripcions

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Signatura del titular

_____

La setmana en tuits

ANNA ROWLANDS
@ANNAROWLANDSI

04/10/2023

Professora de Pensament Social Catòlic
A les sessions plenàries del Sínode estem asseguts junts —clergat, laics, religiosos consagrats i delegats ecumènics— al voltant de la taula, amb el suport de diversos ginys tecnològics que faciliten les intervencions i les votacions. La primera! Un cop d'ull al que veig des del meu seient aquest matí

ROSER OLIVER I OLIVELLA
@OLIVEROLIVELLA

01/10/2023

Corresponsal de TV3 al Pròxim Orient
El regne d'Armènia va ser el primer estat a declarar-se cristià l'any 301. Les esglésies més antigues són a l'Alt Karabakh. Ara, els armenis temen que l'Azerbaidjan, un país musulmà, malmeti aquest patrimoni

EVA FERNÁNDEZ
@EVAENLARADIO

02/10/2023

Corresponsal de la Cope al Vaticà
El regal de la cantant espanyola Pasión Vega al Papa. Aquesta tarda li ha interpretat el tango de Carlos Gardel *Volver* en la presentació de la Missa Criolla que se celebrarà el 12/12 vinent a la basílica de la Sagrada Família de Barcelona en què també intervindrà David Bisbal

JAVIER MARTÍNEZ-BROCAL
@JAVIERMBROCAL

30/09/2023

Corresponsal d'ABC al Vaticà
El Papa crea 21 nous cardenals, 18 dels quals són electors. Els compara amb una orquestra en què “la diversitat és indispensable”, ningú no va a la seva i el director ajuda que cadascú es mogui amb fidelitat creativa

LA SETMANA

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

XISKYA VALLADARES I EL SÍNODE 2023

Xiskya Valladares, una de les 54 dones que participen en el Sínode, va assegurar el 5 d'octubre que “no s'ha de tenir por de parlar dels temes més controvertits”. En una entrevista al programa *La Caravana*, la religiosa de la congregació Puresa de Maria va comentar que, en aquesta assemblea on voten les dones per primera vegada, “tots hem de ser escoltats”. Sobre l'acompanyament i l'acollida a les parelles del col·lectiu LGTBIQ+, va dir que “és un tema que cal abordar”, perquè “forma part de la realitat de l'Església”, on “tots hem de ser escoltats”.

La monja nicaragüenca va dir que està “emocionada per aquestes jornades de treball i, sobretot, pel fet que dones i laics participessin en la processó inaugural al costat de cardenals i bisbes”. Ho va qualificar de fet “històric i simbòlic”. Xiskya Valladares va afirmar que la reunió servirà perquè “tothom sigui escoltat amb llibertat”. La religiosa, de 54 anys, és coneguda amb el sobrenom de “la monja tuiteira”, ja que crea contingut a les xarxes socials relacionat amb la fe. El seu compte de TikTok acumula més de 700.000 seguidors.

Zoom **MACIÀ GRAU**

El darrer Ple del Consell Comarcal del Vallès Oriental, del 27 de setembre, va aprovar declarar el santuari de la Mare de Déu de Puiggraciós Bé Cultural d'Interès Local. Aquest pas en la defensa i protecció del santuari arriba l'any en què es commemora mig segle de presència benedictina femenina a l'ermita. Va ser l'any 1973 quan un grup de benedictines del monestir de Sant Pere de les Puel·les va fer-se càrrec del santuari, que s'havia quedat sense ermitans. Des d'aquell moment, fins a 19 monges han passat per Puiggraciós, i han tingut cura d'aquest espai que s'ha convertit en un referent natural, cultural i espiritual per a tot el territori que l'envolta.

L'efemèride

17 d'octubre del 1986

La ciutat de Barcelona és designada seu dels Jocs Olímpics del 1992

Mirada al món

Llegir l'Evangelí a la ciutat del brau

PAU M. DURAN

Estudiant a Torí

Des de temps remots, sant Joan Baptista ha estat el patró de la capital del Piemont

Existeixen diverses teories sobre l'etimologia del topònim Torí, depenent de la llengua en què es fonamenten. Si ens basem en la teoria llatina, veurem que la ciutat —l'antiga *Augusta Taurinorum*— està estretament lligada a una figura: el brau. Les representacions d'aquest animal per tota la vila són diverses, des de les fonts fins als fanals, passant per l'escut de la ciutat, que ens mostra un gran brau rampant.

Per als iniciats en la simbologia cristiana, el brau no és una figura llunyanca. Cada Nadal, al pessebre, veiem com un bou acompanya l'infantó acabat de néixer. A més d'aquesta expressió popular, identifiquem el bou

com la representació tetramòrfica de l'evangelista Lluç per, les qualitats de les seves paràboles, que ens transmeten una visió pròxima als sentiments i a la fortalesa de Jesús, i la seva justícia vers la humanitat. En aquest punt trobem una primera vinculació entre l'Evangelí i la ciutat, però encara hi ha més: si agafem l'Evangelí de Lluç, veurem que el primer episodi just després del pròleg és l'anunci del naixement de sant Joan Baptista. En aquest fet se'ns manifesta la segona connexió entre el text bíblic i la ciutat. Des de temps remots, sant Joan Baptista ha estat el patró de la capital del Piemont i, de fet, la seu episcopal de la diòcesi es troba a la catedral que els torinesos

li van dedicar al llarg dels segles.

Podrem pensar que aquests fets són una casualitat. Tanmateix, si els observem amb una mirada espiritual, també podrem entendre que les obres divines poden aparèixer davant nostre a tall de sincronies. Només cal obrir els ulls i saber-les veure. En la quotidianitat dels nostres actes, de les nostres ciutats, Déu es fa present en els detalls més petits, i, com un bon amic, ens convida al diàleg. Aquest diàleg també el trobem en la lectura de l'Evangelí, per tant, només ens cal acceptar el convit i deixar que la conversa flueixi entre el Crist i nosaltres, amb l'ajuda latent de l'evangelista Lluç, el del cor de brau.

Punt de vista

Notori arrelament de la comunitat bahà'í

EMILIO EGGE

Membre de la comunitat bahà'í

Setanta-sis anys després de l'arribada de la fe bahà'í a Espanya i sent ja part integral de la societat, la comunitat bahà'í acaba d'obtenir la declaració de notori arrelament, un estatus que reconeix la contribució social, educativa i al diàleg públic constructiu que realitza la comunitat bahà'í a la nostra societat.

La declaració de notori arrelament de la comunitat bahà'í emesa pel Ministeri de la Presidència destaca "l'activitat que realitza a la societat en l'àmbit de l'educació no formal, la defensa dels Drets Humans, o la igualtat

entre homes i dones, que forma part dels principis de la fe bahà'í enunciats pel seu fundador Bahá'u'lláh".

A més, la disposició legal fa referència a "l'activitat en l'àmbit acadèmic i jurídic, així com la participació en fòrums i taules de diàleg interreligiós". La fe bahà'í es converteix així en la vuitena confessió amb aquest reconeixement i la primera a assolir-ho a través del Reial Decret 593/2015 que regula els criteris objectius per obtenir-lo. Aquest pas marca també un avenç en el reconeixement de drets de les minories i la diversitat religiosa existent a Espanya.

El procediment estableix que la Comissió Assessora de Llibertat Religiosa (composta per experts, representants del govern i líders religiosos de confessions amb arrelament notori) ha d'emetre un informe preceptiu, que en aquesta oportunitat ha estat favorable per unanimitat.

La Fe bahà'í és una religió amb més de vuit milions de seguidors establerts a tots els països i territoris del món. El seu principi central és la unitat de la humanitat, objectiu pel qual treballen a la seva vida diària a través de diferents activitats de servei a la societat.

Els bahà'ís entenen que el seu paper, com el de tota religió, ha de ser la construcció d'una societat més cohesionada, justa i pròspera, aprofitant la força que tenen principis espirituals com l'amor i el reconeixement que la humanitat constitueix una sola família.

Aquest pas marca un avenç en el reconeixement de drets de les minories i la diversitat religiosa

**CARD. JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA**

Arquebisbe de Barcelona

Un camí de confiança i amor

Cada mes d'octubre l'Església celebra la festa de dues santes carmelites, de nom molt similar. Aquest any es dona la coincidència que les dues celebracions tenen lloc en diumenge. L'1 d'octubre l'Església va recordar santa Teresa de l'Infant Jesús i avui, 15 d'octubre, commemorem la festa de santa Teresa de Jesús. Aquestes dues santes ens acompanyaran i ajudaran aquests dies a participar amb entusiasme en la tercera etapa del sínode que estem recorrent.

Santa Teresa d'Àvila ens ensenya a caminar amb Jesús, com qui va al costat d'un amic. Va viure la relació amb el Senyor com una història d'amistat. Jesús és per a ella un amic que mai no falla, un amic que mai no ens abandona, especialment en els moments difícils. Amb Ell al nostre costat, ens diu la santa d'Àvila, tot es pot patir (cf. *Libro de la vida* 22,6).

Santa Teresa de Jesús ens convida a caminar amb els nostres germans i germanes. Durant la seva vida sempre va intentar teixir una xarxa d'"amics forts de Déu", units per l'amor a Déu i al proïsme, que caminessin junts i fessin conèixer al món la bona notícia de l'Evangeli. Durant aquest Sínode podem proclamar com ella deia sovint: "Junts caminem, Senyor. Per on aneu, haig d'anar-hi. Per on passareu, haig de passar" (*Camino* 21,6).

Santa Teresa de l'Infant Jesús, també coneguda com Teresa de Lisieux, va ser una dona humil, que va portar una vida senzilla i discreta. Aquesta santa és una d'aquelles persones entranyables a qui Jesús es refereix a l'Evangeli quan diu: "T'enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè has revelat als senzills tot això que has amagat als savis i entesos" (Mt 11,25).

Teresa de Lisieux proposa que seguim allò que ella anomenava un "caminet de confiança i amor". Per a ella, la confiança consisteix a convertir-se en un nen que s'abandona a les mans de Déu. Teresa ens demana també que aprenguem a estimar Déu i els nostres germans, com Crist ens ensenya. La santa de Lisieux ens anima a construir una Església alegre, humil i oberta, on tots i, especialment els més vulnerables, se sentin com a casa. El centre de la seva vida va ser l'amor: "Al cor de l'Església, la meva mare, jo seré l'amor" (*Historia de un alma*, cap. IX).

Benvolguts germans i germanes, el testimoni d'aquestes santes ens pot inspirar en el nostre camí sinodal. Seguim aquest trajecte sense por i amb il·lusió, amb l'esperança que entre tots puguem avançar amb decisió i donar respostes als interrogants que ens planteja la vida. Que Maria, Mare de l'Església, ens ajudi a caminar units després de les petjades de Jesús.

Desgranem les claus de l'exhortació apostòlica que s'adreça a qualsevol persona preocupada pel clima

EL PAPA DEMANA A “LAUDATE DEUM” REPENSAR EL PODER

El 4 d'octubre del 2019 el Papa va plantar un arbre als jardins vaticans, juntament amb líders indígenes, com un acte d'amor per la creació.

RODRIGO MORENO QUICIOS

Corresponsal a Roma

Atotes les persones de bona voluntat sobre la crisi climàtica”, encapçala el papa Francesc la seva exhortació apostòlica *Laudate Deum* anticipant que el seu document és ampli, obert a la societat civil i necessitat de la col·laboració de tot

tipus de gent independentment de la seva sensibilitat religiosa. És un dels senyals d'identitat de Francesc, el qual en deu anys ha aconseguit apropar-se als qui semblaven inabastables, com la llunyana Mongòlia o l'hermètica Església patriòtica xinesa, i ha aprofundit el diàleg amb la ciència i la cultura que ja van impulsar Benet XVI i Pau VI.

Laudate Deum va sortir a la llum el 4 d'octubre passat, dia de sant

Francesc d'Assís, patró catòlic de l'ecologia, i vuit anys després de la publicació de l'encíclica *Laudato Si'*, el primer text d'aquest nivell dedicat completament a la cura de la creació. Tot i que no és una preocupació exclusiva de Francesc: ja altres Papes, com Joan Pau II a *Evangelium vitae* (1995), van abordar la contaminació del planeta.

“Amb el pas del temps adverteixo que no tenim prou reaccions

mentre el món que ens acull s'efondra i potser s'apropa al caire del trencament", assenyala Francesc en l'exhortació apostòlica tot reconeixent que, darrere la publicació de *Laudato Si'*, ha vist moltes menys reaccions a la crisi climàtica de les que li hauria agradat. En aquest nou text, convida a superar amb caritat, però fermesa, les resistències dels negacionistes. "Per més que es pretenguin negar, amagar, dissimular o relativitzar, els signes del canvi climàtic hi són, cada vegada més manifestos", lamenta.

Francesc, que és químic i va treballar durant anys en un laboratori a les ordres d'una científica paraguaiana, esgrimeix en els primers epígrafs de l'exhortació apostòlica una breu explicació tècnica dels efectes de l'escalfament global. "Sí que és verificable que determinats canvis en el clima provocats per la humanitat augmenten notablement la probabilitat de fenòmens extrems cada vegada més freqüents i intensos. Per això sabem que cada vegada que augmenti la temperatura global en 0,5 graus centígrads augmentaran també la intensitat i la freqüència de grans pluges i al·luvions en algunes zones, sequeres severes en d'altres, calor extrema en determinades regions i grans nevades en d'altres", apunta. Amb dolor, confessa que "en els darrers anys no han mancat persones que han pretès burlar-se d'aquesta constatació" i que "em veig obligat a fer aquestes precisions, que poden semblar òbvies, a causa de determinades opinions despectives i poc racionals que trobo fins i tot dins l'Església catòlica".

ELS RISCOS DEL "PARADIGMA TECNOCRÀTIC"

El Papa adverteix que, tot i que un augment de 0,15 graus per dècada sembla poca cosa i que des del 1850 la temperatura hagi augmentat en 1,1 graus, "petits canvis poden provocar canvis més grans, imprevistos i potser ja irreversibles, a causa dels factors d'inèrcia". Demana frenar en sec i amb urgència la contaminació del planeta abans de desencadenar "una cascada d'esdeveniments que es precipitin com una bola de neu" i

assenyala que, amb un increment de només 2 graus més, es fondrien totalment les capes de gel de Groenlàndia i de bona part de l'Antàrtida, "amb conseqüències enormes i gravíssimes per a tothom".

Per això demana aturar-ho tot abans de la catàstrofe malgrat que hi ha veus que insisteixen que tot va bé i que amb l'avenç de la ciència i els diners de l'extractivisme, més tard es podrà apedaçar el planeta ferit. "Malauradament, la crisi climàtica no és precisament un afer que interessi als grans poders econòmics, preocupats pel rèdit més gran possible amb el menor cost i en el temps més curt que es pugui", denuncia. Francesc assenyala que aquesta ceguesa voluntària es deriva d'una colonització ideològica, que en aquest cas ha definit com "el paradigma tecnocràtic", del qual ja advertia a *Laudato Si'*. "En el fons consisteix a pensar com si la realitat, el bé i la veritat brolessin espontàniament del mateix poder tecnològic i econòmic", deia el 2015 i repeteix el 2023 rescatant la cita.

"REPENSAR EL NOSTRE ÚS DEL PODER"

Tot i que el desenvolupament industrial ens interessa a tots i el creixement de les rendes dels països sembla indiscutiblement positiu, el Papa assenyala que molts d'aquests processos es duen a terme de forma impossible de sostenir en el temps. "Sens dubte no són il·limitats els recursos naturals que requereix la tecnologia, com el liti, el silici i tants d'altres." I va més enllà de l'àmbit tècnic i denuncia que aquesta cosmovisió acaba apartant Déu i els germans: "El problema més gran és la ideologia que és subjacent a una obsessió: fer créixer el poder humà més enllà de l'imaginable, davant del qual la realitat no humana és un simple recurs al seu servei." Francesc fins i tot denuncia que aquesta miopia fa que l'home canviï completament el sentit de la Creació i provoca que "tot el que existeix deixa de ser un do que s'agraeix, es valora i es cuida, i esdevé esclau, víctima de qualsevol caprici de la ment humana i les seves capacitats".

Per contrarestar aquesta cursa

PAPA FRANCESC
"Amb el pas del temps adverteixo que no tenim prou reaccions mentre el món que ens acull s'efondra i potser s'apropa al caire del trencament"

"Malauradament la crisi climàtica no és precisament un afer que interessi els grans poders econòmics"

"Tot el que existeix deixa de ser un do que s'agraeix, es valora i es cuida, i esdevé esclau, víctima de qualsevol caprici de la ment humana i de les seves capacitats"

al desastre, *Laudate Deum* proposa “una mirada més àmplia que ens permeti no només admirar-nos per les meravelles del progrés”. “Se’ns demana només una mica de responsabilitat davant l’herència que deixarem després del nostre pas per aquest món”, emplaça els lectors. I fa una crida a “repensar el nostre ús del poder”. “No tot augment de poder és un progrés per a la humanitat, n’hi ha prou de pensar en les tecnologies ‘admirables’ que van ser emprades per delmar poblacions, llançar bombes atòmiques, aniquilar ètnies.” Francesc explica el perquè d’aquesta paradoxa: “Van ser moments històrics on l’admiració davant del progrés no deixava veure’n l’horror dels efectes.” I adverteix que “aquest risc sempre és present” perquè, tornant a esmentar *Laudato Si’*, “l’immens creixement tecnològic no va anar acompanyat d’un desenvolupament de l’ésser humà en responsabilitat, valors i consciència”.

UNA SOLUCIÓ ÈTICA

Francesc demana a cristians i a la resta de persones preocupades pel clima que desenvolupin un “fibló ètic” punxant i capaç d’imposar-se “al màrqueting i la

informació falsa” dels inversors que sedueixen l’opinió pública amb promeses de riquesa. “Quan es pensa a començar una iniciativa amb inversió forta sobre el medi ambient i efectes contaminants alts, s’engresca els pobladors de la zona parlant-los del progrés local que es podrà generar o de les possibilitats econòmiques”, identifica el Papa. “Però en realitat no sembla que els interessis de debò el futur d’aquestes persones, perquè no se’ls diu amb claredat que darrere d’aquesta empremadoria la terra quedarà arrasada.”

El Papa insisteix que no tot està perdut i que aquestes dinàmiques que han patit, per exemple, les comunitats indígenes de l’Amazònia a mans d’empreses de fusta, mines i petrolíferes, es pot canviar per una nova manera de “concebre l’economia”. “La lògica del màxim benefici amb la menor despesa, disfressada de racionalitat, de progrés i de promeses il·lusòries, torna impossible qualsevol preocupació sincera per la casa comuna i qualsevol inquietud per promoure els descartats de la societat”, apunta.

QUÈ DEMANAR A LA POLÍTICA?

De la mateixa manera que l’encíclica *Laudato Si’* es va publicar mesos abans de la Cimera del Cli-

Els primers epígrafs de l’exhortació recullen una breu explicació tècnica dels efectes de l’escalfament global.

Agustí Codinach

ma de París del 2015 per generar conversa i mirar d'il·luminar el debat, *Laudate Deum* veu la llum dos mesos abans de la COP28 que se celebrarà del 30 de novembre al 12 de desembre als Emirats Àrabs Units, “un país del golf Pèrsic que es caracteritza per ser un gran exportador d’energies fòssils, si bé ha fet inversions importants en energies renovables”. Francesc fa una crida a mantenir viva l’esperança perquè “dir que no hi ha res a esperar seria un acte suïcida” que implicaria “exposar tota la humanitat, especialment els més pobres, als pitjors impactes del canvi climàtic”.

El Papa pronostica que “aquesta convenció pot ser un punt d’inflexió, que mostri que tot el que s’ha fet des del 1992 anava de debò i que vavaldre la pena”. Considera que, si es posen en relleu els compromisos successius als quals s’ha anat arri-

bant, es pot permetre la convicció que alguna cosa s’ha aconseguit, però cal remar molt més. “Acabem d’un cop amb les burles irresponsables que presenten aquest tema com una cosa només ambiental, verda, romàntica, freqüentment ridiculitzada pels interessos econòmics”, demana.

Francesc conclou exigint que, “si hi ha un interès sincer per aconseguir que la COP28 sigui històrica, que ens honori i ennobleixi com a éssers humans, llavors només cal esperar formes vinculants de transició energètica que tinguin tres característiques: que siguin eficients, que siguin obligatòries i que es puguin monitoritzar fàcilment”. I sentència que, si es donen aquestes condicions, es podrà iniciar una nova era en la cura de la creació amb canvis dràstics, intensos i que “comptin amb el compromís de tots”.

Francesc adverteix que els recursos naturals no són il·limitats.

“Dir que no hi ha res a esperar seria un acte suïcida que implicaria exposar tota la humanitat, especialment els més pobres, als pitjors impactes del canvi climàtic”

OPINIÓ

“LAUDATE DEUM” UNA CONTRIBUCIÓ A ACLARIR EL DEBAT CLIMÀTIC

JAIME TATAY, SJ
Universitat Pontifícia Comillas

La intenció de la recent promulgada exhortació apostòlica *Laudate Deum* (LD) del papa Francesc queda clarament manifestada en la introducció: “Precisar i completar allò que podíem afirmar temps enrere” (LD 4). És a dir, allò que s’ha afirmat en l’extensa encíclica *Laudato Si’* (2015), el text de referència de la Doctrina Social de l’Església sobre la cura de la casa comuna.

En aquesta nova exhortació, estructurada en sis breus seccions, es reprenen molts dels temes abordats anteriorment, encara que hi ha novetats que cal assenyalar.

En primer lloc, sorprèn —en comparació amb els documents anteriors del magisteri pontifici— l’ús de fonts pròpies de les ciències naturals, com els darrers informes de l’IPCC i publicacions del PNUMA (Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient). Aquest tipus de fonts ja havia fonamentat la reflexió del pensament social cristià anteriorment, però mai no havien estat citades d’una manera tan explícita. En el seu intent d’explicació i denúncia, Francesc intenta aclarir la confusió mediàtica, els interessos econòmics i els malentesos polítics que han envoltat el debat climàtic, malgrat l’ampli consens científic sobre la gravetat del problema de l’escalfament global i el seu origen antròpic.

Una altra qüestió que cal ressaltar és l’extensió i el detall amb què aborda la qüestió des de la perspectiva de les relacions internacionals.

No és casual que el líder espiritual d’una comunió global com la catòlica insisteixi en la importància de reconfigurar i recrear el multilateralisme, dedicant-hi gairebé la meitat de l’exhortació. Aquesta necessitat urgent la il·lustra repassant amb detall la història de les cimeres climàtiques (COP) dels darrers anys, així com altres convenis i protocols mediambientals reeixits o fallits. En aquest sentit, la crida a assumir —per part dels països més industrialitzats— els danys i pèrdues (*loss and damage*) provocats per l’escalfament global resulta significativa i valenta, així com la menció explícita dels Estats Units i la Xina, tots dos principals emissors de gasos amb efecte d’hivernacle (LD 72).

Finalment, la reflexió antropològica, ètica i teològica permea també el conjunt del text. Crida l’atenció l’expressió “antropocentrisme situat”, l’únic que Francesc pensa que podem defensar des d’una perspectiva cristiana: “És a dir, reconèixer que la vida humana és incompreensible i insostenible sense les altres criatures” (LD 67).

**JOSEP
MIRÓ
I ARDÈVOL**
President d'e-Cristians

Cada vegada hi ha més persones que es pregunten com viure una vida virtuosa i equilibrada, com ser justos amb els altres, com trobar el seu lloc i identitat

Una societat guiada per les Benaurances?

Hem d'aspirar al fet que la societat sigui guiada per les Benaurances? La resposta més comuna a aquest interrogant és que es tracta d'una utopia. És cert, perquè aquella realitat només es produirà de manera completa en el Regne de Déu assolida en la plenitud dels temps. Però un cop constatat això, què fem amb la utopia? La guardem al calaix, perquè entenem que utòpic és sinònim d'irrealitzable?

Que siguin utòpiques no significa que no hàgim de portar-les a la seva realització. Primer, perquè són un camí de perfecció, la via a la santedat. I també, perquè el que assenyala el qualificatiu no és una impossibilitat sinó un horitzó de sentit cap al qual avançar. Un tensor, una força que ens empeny en una determinada direcció. Concebuda la qüestió d'aquesta manera, cal proporcionar marcs de referència dotats dels valors i virtuts continguts en les Benaurances com a substituïts de les idees força actuals, que en gran manera són contràries a elles, fins a l'extrem d'haver cancel·lat tota referència a Déu en l'espai públic, en nom d'una "neutralitat" que ens diu que només el no-res, l'ateisme i l'agnosticisme són "neutrals".

Cada vegada hi ha més persones que es pregunten com viure una vida virtuosa i equilibrada, com ser justos amb els al-

tres, com trobar el seu lloc i identitat. I el cristianisme en general i les Benaurances en particular contenen bones respostes. Com escriu Tom Holland, un historiador agnòstic, que amb els seus llibres ha anat virant cap al cristianisme cultural, autor d'una obra que mereix ser recomanada, *Dominio*, referida a l'aportació del cristianisme a la nostra civilització: "És el cristianisme el que ha creat una societat humana i compassiva a Occident."

La nostra societat i l'europea estan danyades a causa d'un materialisme i individualisme exagerats, i una tecnologia que ens aliena, deixant-nos més sols i ferits. I el cristianisme, que predica comunitat, austeritat, templança, amor a la veritat i temps per a Déu, protegeix contra tot això. En aquestes condicions, cal proposar una vida basada en el sentit de les Benaurances que resulta senzillament curatiu.

Dues condicions, però, són necessàries per aconseguir-ho. Cal disposar de comunitats fortes, resistents a la societat desvinculada, i el cristianisme ha de continuar sent exigent en el moral, i "estrany" en el sobrenatural. Sense maquillar-se amb modes mundanes, perquè si ho fa perdre tot interès per als qui des de fora cerquen el que la cultura dominant no els pot oferir: pau i bé.

V

VIDA ECLESIAL

Aquesta setmana continuen els treballs del **Sínode a Roma**, parlem del nou **cardenal Pierbattista Pizzaballa**, descobrim la relació de **sant Francesc d'Assís amb Terra Santa** i informem del relleu a **Càritas** diocesana de **Barcelona**

Vetlla de pregària ecumènica
"Together", prèvia al Sínode.

La fase universal arrenca a Roma amb indicacions als pares sinodals de limitar les seves converses amb la premsa

Primers dies del Sínode marcats per la unitat, la pregària i la discreció

Participants al Sínode, d'esquerra a dreta: el cardenal Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona; Francesc Conesa, bisbe de Solsona; Eva Fernández Mateo, presidenta d'Acció Catòlica General; Luis Manuel Romero, secretari de l'equip sinodal de la Conferència Episcopal Espanyola; Vicente Zamora, arquebisbe emèrit de Saragossa; Luis Miguel Castillo Gualda, professor de la Universitat Catòlica de València, i Luis Argüello, arquebisbe de Valladolid.

RODRIGO MORENO QUICIOS
CORRESPONSAL A ROMA

La XVI Asamblea General Ordinària del Sínode dels Bisbes ja fa uns quants dies que s'ha posat en marxa a Roma amb l'entusiasme dels seus més de 400 participants, 365 amb dret a vot i, d'aquests, 54 dones. També amb les reserves d'alguns petits grups al procés que ha posat en marxa Francesc per escoltar l'Església. "No ens cal una mirada a curt termini, plena d'estratègies humanes, càlculs polítics ni batalles ideològiques", va dir el Papa a tothom a la missa inaugural el 4 d'octubre. Va ser una celebració en què els cardenals creats al consistori

del 30 de setembre van formar part de la processó inicial. Molts d'ells participaran en aquesta reunió per escoltar els fidels a l'Aula Pau VI del Vaticà fins al 29 d'octubre.

Francesc vol tranquil·litzar alhora diversos sectors molt diferents. D'una banda, els qui esperen canvis profundíssims, però sense el consens de tota l'Església. De l'altra, els qui temen una ruptura amb la tradició. En realitat, cap d'aquests escenaris són realistes. "No som aquí per tirar endavant una sessió parlamentària ni un pla de reformes, no, som aquí per caminar plegats amb la mirada

de Jesús”, els ha recordat el Pontífex.

El Papa ha dit de totes les maneres possibles durant els dos anys que fa que el Sínode està en marxa que “no és una reunió política, sinó una convocatòria en l’Esperit”. Per tant, no segueix la lògica d’imposar-se sobre l’adversari (que no n’hi ha) ni d’aixafar els qui resultin ser minoria. És per això que ha demanat als participants que vesteixin tots els seus passos de pregària, “perquè ens impedeixi caure en temptacions perilloses”. D’una banda, “ser una Església rígida que s’arma contra el món i que mira cap enrere”. Per contra, “ser una Església tèbia que s’adapta a les maneres del món”.

De fet, abans de començar les primeres reunions a l’Aula Pau VI, tots els participants van fer un recés espiritual del 30 de setembre al 3 d’octubre a Sacrofano, a 50 quilòmetres de Roma, per rumiar a poc a poc què els demanava Déu i discernir quines demandes venien d’Ell i quines pertanyien a l’agenda personal de cadascú. I abans de pujar als autobusos per anar al seu recés, van participar també en la vetlla de pregària *Together*, organitzada per la comunitat ecumènica de Taizé i que va aplegar a la plaça de Sant Pere el papa Francesc, líders de dotze denominacions cristianes i 18.000 joves d’arreu del món, catòlics

o no, que van decidir que el Sínode és important per a tots els cristians i que mereixia la seva pregària, entre altres motius, per les profundes implicacions ecumèniques que pugui tenir.

Aquesta importància del diàleg entre Esglésies es va palesar a la primera congregació general, celebrada el 4 d’octubre, on el patriarca catòlic copte d’Alexandria, Ibrahim Isaac Sidrak, va ser el primer de parlar després del Papa. “No són les nostres estructures ni nosaltres mateixos el punt de referència de l’obra salvadora de Déu, sinó Crist, que mitjançant el seu Esperit Sant ens allibera de la nostra esclavitud”, va recordar el líder egipci.

PAPA FRANCESC

“No som aquí per tirar endavant una sessió parlamentària ni un pla de reformes, no, som aquí per caminar plegats amb la mirada de Jesús”

LES RESERVES DE CINQ CARDENALS

Els cardenals Raymond Leo Burke, Walter Brandmüller, Juan Sandoval, Robert Sarah i Joseph Zen van filtrar al diari nord-americà *National Catholic Register* una carta adreçada al Papa amb les seves reserves cap al Sínode tan sols dos dies abans que comencés la fase universal. Van adduir que ho feien perquè Francesc no els havia respost i ja havien passat 40 dies d’ençà que havien contactat amb ell. En realitat, ja li havien enviat una altra car-

ta pràcticament idèntica el 10 de juliol amb preguntes sobre el diaconat femení i les benediccions a parelles LGTBI que Francesc va contestar amb només un dia de diferència. Això no obstant, en no quedar conformes amb les seves respostes, van escriure una segona vegada amb les preguntes reformulades i exigint un “sí” o un “no”. Davant d’aquest moviment, la Santa Seu va donar els seus dubtes per resolts i es va abstenir de respondre la segona carta.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

No jutgeu

Les paraules de Jesús tenen vigència plena a totes les escales de la vida humana, presencials i digitals. El judici condemnatori sobre els altres sol tenir difusió àmplia també en els entorns anomenats “catòlics”... I són normalment fruit de la frivolitat!

No entenguem “ser frívol” com parlar de coses intrascendents, lleugeres, fins i tot divertides i alegres.

En el seu sentit més profund, una persona frívola és la que no assumeix la seriositat de les coses importants; llisca per la superfície dels afers sense voler aprofundir-hi. S’estima més “passar sense veure”, fins i tot, les conseqüències de les seves pròpies paraules i accions. Aquesta superficialitat té molt de covardia, d’eludir la pròpia responsabilitat.

Amb quanta frivolitat s’emeten judicis temeraris sobre els altres, i es destrueix la imatge i el bon nom d’altres persones, fins i tot en nom de la fe!

Si som seguidors de Jesús, no podem ser frívols. El primer pas per sortir del pecat és prendre’s la vida seriosament.

Pocs calibren el mal que fan els comentaris desqualificadors que tan lleugerament es fan en una taula, al bar, en tertúlies televisives, en articles o en xarxes socials. Sigui perquè la persona els expressi per ella mateixa, o perquè repeteixi o reenvii aquests judicis, hi ha una responsabilitat personal enorme que no pot ser ignorada.

Tots hem vist casos de persones injustament acusades, que ja no poden reparar la seva reputació un cop destruïda.

El manament de Jesús és vigent avui i sempre. Mai no tindrem elements per jutjar els altres (ni a nosaltres mateixos). I ni que els tinguéssim. A l’Apocalipsi el paper d’acusador s’atribueix al dimoni.

El d’Advocat dels éssers humans, a l’Esperit Sant, que ens coneix com ningú. Però ens estima.

LETICIA SOBERÓN

Experta en Intel·ligència col·laborativa

PIERBATTISTA PIZZABALLA, PRIMER PATRIARCA LLATÍ DE JERUSALEM A SER GREAT CARDENAL

Nascut a Itàlia, és un dels tres únics cardenals electors que té el Pròxim Orient i destaca pel seu tarannà obert i dialogant

P. J. ARMENGOU
CORRESPONSAL A JERUSALEM

Des del 30 de setembre passat, el franciscà Pierbattista Pizzaballa, de 58 anys, és el primer patriarca llatí en haver estat creat cardenal. Tot i que al llarg de la història diversos cardenals han estat al capdavant del patriarcat llatí de Jerusalem, mai un patriarca "resident" i en actiu no havia estat elevat a aquesta dignitat. Amb ell, ja són tres els cardenals electors vinculats al Pròxim Orient que podrien participar en un conclave. El patriarca caldeu de Bagdad, Louis Raphaël Sako, i el nunci apostòlic a Síria, Mario Zenari, són els altres dos. "Crec que el Papa, elegint-me cardenal, ha escollit no només la persona, sinó sobretot el lloc: Jerusalem. És una manera de recordar que Jerusalem és el cor de la vida de l'Església, perquè és l'Església mare. A més, el Papa es preocupa pels llocs que són perifèria i tenen problemes, i aquí a Jerusalem som el cor de l'Església, però també el cor de molts conflictes", ha dit el prelat.

Nascut el 21 d'abril del 1965 al poblet italià de Cologno al Serio, a la província de Bèrgam, Pizzaballa

porta mitja vida a Terra Santa. Format en Filosofia i Teologia a Itàlia, va fer els vots perpetus com a franciscà el 1989 i va ser ordenat sacerdot un any després. Aquell mateix 1990, amb 25 anys, es va traslladar a Jerusalem. Després d'estudiar Teologia a l'Institut Biblicum, va aprendre hebreu i llengües semítiques a la Universitat Hebrea i, finalment, va ingressar formalment a la Custòdia de Terra Santa el 1999. A més de traductor i professor d'hebreu —el president d'Israel, Isaac Herzog, ha lloat la seva "fluïdesa" i "eloqüència" en aquesta llengua— Pizzaballa ha desenvolupat importants tasques dins la vida eclesial de Terra Santa. Primer, com a responsable de les comunitats catòliques de llengua hebrea a Israel i, després, entre 2004 i 2016, com a custodi de Terra Santa.

El 24 de juny del 2016 el papa Francesc el va nomenar administrador apostòlic del patriarcat llatí, amb dignitat d'arquebisbe, després de la dimissió per edat del patriarca Fouad Twal. Va ser confirmat en el càrrec el 2020, i va assumir també les funcions de president de la Conferència Episcopal dels Bisbes Llatins a les regions àrabs, president de l'Assemblea d'Ordinaris Catòlics de Terra Santa i Gran Prior de l'Orde del Sant Sepulcre. Com a patriarca llatí, màxima autoritat religiosa pels catòlics no orientals a Israel, els territoris palestins, Jordània i Xipre, Pizzaballa ha destacat com un pastor proper a tothom i com un prelat eficient, diligent i competent, capaç d'entendre's amb àrabs i jueus.

UN LÍDER ACCESSIBLE I DIALOGANT

"Cau bé a tothom. El món jueu està molt content amb la seva elecció, i els cristians de tota la vida de la Ciutat Vella també, perquè el veuen com un amic", explica a *Catalunya Cristiana* el sacerdot català Joaquín Paniello, resident a Terra Santa des de fa 13 anys. Paniello, que coneix personalment Pizzaballa des que era custodi, explica que el prelat és "una molt bona aportació a l'Església universal", ja que té una gran capacitat organitzadora, sap escollir les persones adequades i és molt obert. "Jerusalem és el resum del món. Tothom passa per aquí. Això fa que Pizzaballa tingui una ment molt oberta i sigui capaç de recollir totes les visions", diu el sacerdot, que descriu el nou cardenal com una persona "molt directa, en el sentit de sincera, però amb la senzillesa de tenir clara la seva missió, que és sobrenatural, i que comporta servir el Senyor".

Fora de l'Església, els comentaris sobre Pizzaballa també són positius. "És una persona brillant i un líder connectat i molt ben familiaritzat amb les complexitats de la nostra regió, que gaudeix de la confiança de totes les parts implicades a Jordània, els Territoris Palestins i Israel", ha dit d'ell el president Herzog, en declaracions a la revista *America*. De la seva banda, el president palestí, Mahmud Abbas, ha felicitat Pizzaballa pel càrrec, tot indicant que la nova dignitat del prelat —extensible a la ciutat de

Jerusalem— és un “motiu d’orgull per a tots, tant cristians com musulmans”. Abbas també ha expressat la confiança que el cardenal continuarà salvaguardant els llocs sants i el seu estatus històric i legal, i treballarà “per protegir i enfortir l’autèntica presència cristiana a Palestina”.

Com a custodi i patriarca, Pizzaballa ha viscut el final de la Segona Intifada, la Segona Guerra del Líban i tres guerres a Gaza, a més de múltiples escalades de la tensió entre israelians i palestins. El nou cardenal s’ha mostrat en tot moment com un home de pau i diàleg, defensant amb fermesa la vida humana i advocant pel cessament de les hostilitats. Pizzaballa també ha estat una de les veus més contundents en la defensa dels cristians de Terra Santa, majoritàriament àrabs. Especialment en els darrers temps, amb l’augment dels atacs contra esglésies, negocis i fidels per part de jueus extremistes. La seva intercessió ha aconseguit pronunciaments per part del president d’Israel i d’importants rabins, a més d’un front comú entre els líders cristians del país. El diàleg i l’entesa amb les altres denominacions cristianes ha estat, de fet, una de les seves principals metes. “No sé si és pel fet d’estar aquí, o per com és ell, però la pau i la unitat dels cristians són part essencial del ministeri de Pizzaballa. I puc assegurar que el diàleg amb els cristians ha millorat des que ell hi és”, opina Paniello.

JOAQUÍN PANIELLO
“La pau i la unitat dels cristians són part essencial del ministeri de Pizzaballa. El diàleg amb els cristians ha millorat des que ell és aquí”

Patriarcat llatí de Jerusalem

L'Església va celebrar el 4 d'octubre la festa del "Poverello" d'Assís, un sant amb una vinculació molt especial amb els Llocs Sants

Sant Francesc i Terra Santa, una simbiosi única

P. J. ARMENGOU
CORRESPONSAL A JERUSALEM
Foto: P. J. Armengou

La figura de sant Francesc no pot entendre's sense Terra Santa. I Terra Santa tampoc no es pot entendre sense el *Poverello* d'Assís. "Ell tenia un vincle molt especial amb Terra Santa perquè el tenia amb Crist, i aquí Crist es fa home. Aquí es poden 'tocar' els llocs on va ser Jesús", explica a aquest setmanari el custodi de Terra Santa, el franciscà Francesco Patton, en sortir de la missa pel pare de la seva congregació, al monestir de Sant Salvador de Jerusalem. "A Jerusalem la festa de Sant Francesc és molt important, especialment per a tots els religiosos i religioses de totes les congregacions. Aquí, paradoxalment, celebrem la seva festa amb molta més solemnitat que a la majoria de ciutats italianes. Probablement, Assís és el lloc on més solemnament se celebra, però

aquí som els segons", diu rient Patton.

La biografia de sant Francesc d'Assís està marcada per un profund amor al Crucificat, a la pobresa i a la fraternitat, amb un èmfasi especial per fomentar la trobada entre els homes i el Crist, i amb una gran estima per l'encarnació de Jesús, que es produeix a Betlem. D'aquí que la predicació i l'evangelització fossin clau en l'orde que va fundar, els Frares Menors, i que fer-ho a Terra Santa, on tot va passar, tingués un valor especial per a ell. "No tenim escrits de sant Francesc, però hi ha molts indicis que indiquen un interès especial per Terra Santa. Des del fet que va popularitzar els pessebres fins al fet que peregrinés ell mateix a aquestes terres", opina l'historiador Henri Gourinard, guia titulat a Terra Santa i professor a l'Institut POLIS de Jerusalem.

Tot i que hi ha poca informació sobre el viatge de sant Francesc a Terra Santa, se sap que hi va ser entre el 1219 i 1220, durant la cinquena croada, "com a pelegrí i testimoni de pau", en paraules de Patton. El que sí que està documentat d'aquells anys és la trobada que el sant italià va mantenir a Damiata (Egipte) amb el sultà Melek al-Kamel. Diu la història que, estant els exèrcits musulmà i croat cara a cara i preparats per a la batalla, Francesc s'apropà al campament sarraí preguntant per la tenda del sultà. Poc se sap de l'entrevista per fonts directes, tot i que es diu que Francesc va proposar al sultà que es bategés, i va negociar una pau duradora amb els cristians. "El més probable és que fos un diàleg sense compromisos i sense buscar contrapartides", indica Gourinard.

Sigui com sigui, Francesc va sortir viu de l'entrevista i amb permís del sultà per visitar els Llocs Sants. I des de llavors la presència dels fills de sant Francesc a Terra Santa ha estat pràcticament ininterrompuda, i la seva tasca guiant i acollint pelegrins de tot el món, i tenint cura dels Llocs Sants ha marcat per sempre la regió. Així, la custòdia de Terra Santa continua avui amb orgull el camí iniciat pel seu fundador, i treballa dia a dia per transmetre a tot el món l'amor de Déu encarnat, i per custodiar els llocs de la Redempció.

Missa solemne per la festa de Sant Francesc d'Assís al convent de Sant Salvador de Jerusalem, seu de la custòdia de Terra Santa.

TERRASSA

Inici de curs al Seminari de Terrassa

El dimarts 26 de setembre, Mons. Salvador Cristau va presidir la missa d'inici de curs al Seminari de Terrassa, on van assistir familiars i amics. Concelebraren el rector, l'equip de formadors i diversos preveres. Enguany, comencen el curs 18 seminaristes. En acabar la celebració, el bisbe Salvador va anunciar l'ordenació presbiteral de Mn. Martí Triquell el 15 d'octubre, a les 18 h, a la catedral del Sant Esperit de Terrassa.

GIRONA

Inaugurat el curs a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Girona

El 26 de setembre es va inaugurar el curs acadèmic a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Girona. El programa va comptar amb una missa presidida per Mn. Joan Torra i Bitlloch, prorector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià, i va seguir amb una ponència sobre la gestació subrogada a càrrec de la Dra. Margarida Bofarull.

SANT FELIU DE LLOBREGAT

Una trobada per reforçar la il·lusió i continuar anunciant la Bona Nova

Més de 180 catequistes es van trobar, el diumenge 1 d'octubre, a la Casa de l'Església, i també, a la Capella del Bon Salvador de Sant Feliu de Llobregat. Tota la jornada va girar al voltant de l'objectiu diocesà: "Som cridats: cridats a ser poble." Les catequistes, acompanyades dels preveres de moltes parròquies del bisbat de Sant Feliu de Llobregat, celebren la vocació de ser cridades a anunciar l'Evangelí.

VIC

Festa de la Mercè a Lledoners

Cada festa de precepte se celebra missa al Centre Penitenciari Lledoners, però el diumenge dia 24 de setembre era la diada de la Mare de Déu de la Mercè, patrona de la pastoral penitenciària, i per aquest motiu va anar a oficiar-hi la missa el bisbe de la diòcesi de Vic. Acompanyat per uns quants seminaristes i pel grup musical de Sant Josep de Manresa, va animar els presos en l'esperança cristiana.

LLEIDA

Record del màrtir Francesc Castelló i Aleu

Lleida va celebrar el 28 de setembre la festa en record del jove màrtir Francesc Castelló i Aleu, assassinat durant la guerra civil, amb una missa a l'església de Sant Pere i una pregària a la fossa comuna del cementiri. El dia 2 d'octubre també es va celebrar la patrona de la ciutat, la Verge Blanca de l'Acadèmia, amb el tradicional Certamen Literari Marià, que ha arribat a la 156ena edició.

URGELL

Penelles celebra els 25 anys de l'Esplai parroquial "La Freixa"

El dissabte 30 de setembre va ser un dia de celebració, de retrobaments, de records i d'agraïments, al poble de Penelles. L'Esplai "La Freixa" celebrava 25 anys en la seva tasca, i ho van celebrar amb una festa oberta al poble i especialment als infants i joves.

TORTOSA

Trobada interparroquial de catequistes a Benicarló

El dia 23 de setembre, abans de començar el curs, els catequistes de Benicarló es van reunir al centre parroquial de Santa Maria del Mar i, després de pregar junts, van reflexionar sobre com ser catequistes amb cor sinodal, primer en un treball més individual i després més grupal. Van poder aprendre que cal cuidar l'escolta, el diàleg, el discerniment i la integració.

SOLSONA

Trobada diocesana de Vida Creixent

El dia 26 de setembre va tenir lloc la XVIII Trobada Diocesana de Vida Creixent, enguany a la vila de Cardona. L'arribada va tenir com a punt el Castell de Cardona que, després d'esmorzar, van poder visitar. Després, el grup, d'unes cent trenta persones, va dirigir-se a l'església parroquial de Sant Miquel, on van celebrar l'assemblea i l'eucaristia presidida pel bisbe Francesc Conesa.

TARRAGONA

Celebració dels 25è aniversari de la Casa de Misericòrdia

L'arquebisbe Joan Planellas va presidir, el diumenge 1 d'octubre, l'eucaristia amb motiu d'aquesta efemèride, que va tenir lloc al santuari de la Mare de Déu de Misericòrdia de Reus. A l'homilia, l'arquebisbe Joan va lloar la tasca de la Casa, "un lloc substitutiu de la pròpia llar, on les persones que resideixen viuen com a casa seva".

“EXCELS” I METÀFORES AL SERVEI DELS MÉS VULNERABLES

Eduard Sala, nou director de Càritas diocesana de Barcelona en una clara aposta per la continuïtat

CARME MUNTÉ MARGALEF

BARCELONA

Foto: Agustí Codinach

Durant nou anys Salvador Busquets i Eduard Sala han format tàndem al capdavant de Càritas diocesana de Barcelona; l'un com a director i l'altre com a responsable de l'Àrea Social, generant dinàmiques de treball en equip de present i futur.

Arribat el moment de la jubilació de Busquets, el cardenal Joan Josep Omella ha volgut atorgar carta de continuïtat a Càritas i, per això, ha nomenat Eduard Sala per al càrrec de director. Un càrrec de servei, com Eduard Sala no es cansa de repetir, consistent a construir Regne de Déu a la terra: “Volem fer del nostre món una mica més taula parada, porta oberta, casa que acull, espai de trobada. Hi estem cridats des de fa 2.000 anys.”

El relleu es va fer efectiu en un acte celebrat el 29 de setembre al Museu Diocesà de Barcelona. Presidits pel bisbe auxiliar Javier Vilanova, Salvador Busquets i Eduard Sala van tenir ocasió l'un d'acomiar-se i de fer balanç, i l'altre d'exposar les prioritats de present i futur d'una entitat que l'any 2022 va atendre 16.063 llars, on viuen 35.414 persones, cosa

que va suposar un increment del 28% respecte del 2021. Així mateix, 34.092 llars, on viuen 78.683 persones, van ser ateses per les Càritas parroquials i arxiprestals.

Tots dos van coincidir a agrair i destacar la confiança dels bisbes de Barcelona i en especial del cardenal Omella. Plena confiança i màxima llibertat és el missatge que reben dels pastors diocesans.

L'HOME DELS “EXCELS”

Salvador Busquets, llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresarials, va agafar el timó de la direcció de Càritas Barcelona l'any 2014, quan encara arrossegàvem les conseqüències de la crisi del 2008, els desnonaments eren el pa de cada dia i començava la crisi dels refugiats sirians a causa de la guerra. “Rellegint la primera entrevista que em van fer, justament a *Catalunya Cristiana*, la meva obsessió d'aleshores era que les víctimes de la crisi financera no se sentissin culpables per haver estirat més el braç que la màniga, ja que l'autèntic culpable era un sistema econòmic que es movia per uns interessos que no tenien en compte les necessitats de les persones.”

Durant els anys de mandat de Busquets les crisis s'han encavalcat: després de la crisi financera va venir el Covid i més tard les conseqüències de la guerra a Ucraïna. A més, les situacions de violència fan que “les persones provinents de Llatinoamèrica superin en valor absolut totes les que venen del Pròxim Orient”.

“Sovint hem experimentat que no

tenim força suficient per canviar segons quines situacions, ho sabem, però en canvi tampoc no hi ha força suficient per fer-nos desaparèixer o per fer canviar el nostre pensament”, va dir Busquets. “El nostre pensament cada vegada és més elaborat perquè sabem afrontar dificultats cada vegada més fortes.”

Busquets forma part del patronat de la Fundació Foment de l'Habitatge Social, de Càritas diocesana de Barcelona, i per això i pel seu compromís continuarà vinculat a l'entitat. Com va dir Eduard Sala, “Busquets és un visionari, un continu sembrador de grans de mostassa que acaben convertint-se en plantes impressionants. Dels projectes que ha deixat plantats en sortiran palmeres”.

L'HOME DE LES METÀFORES

“El Salvador és l'home dels excels i jo, de les metàfores”, va comentar amb humor Eduard Sala, llicenciat en Filosofia i Lletres. Siguin excels o metàfores, la seva feina sempre és al servei de les persones més necessitades: 1 de cada 3 persones de la diòcesi de Barcelona viu en situació de pobresa segons el darrer informe Foessa.

Nascut a Barcelona el 1962, Eduard Sala es considera fill espiritual de sor Genoveva Masip. Durant més de dotze anys va dirigir diversos projectes de la Companyia de les Filles de la Caritat. També ha estat el responsable de serveis adreçats a nens i joves en situació de risc i professor de la Facultat d'Educació

Social i Treball Social de la Fundació Pere Tarrés – URL. El 2019 va guanyar el premi literari Feel Good amb el llibre *Va de vida* (Plataforma Editorial).

La seva tasca en el món social va començar l'any 1982 com a voluntari de Càritas. Des del 2015 n'era el responsable de l'Àrea Social. Ara agafa les regnes de la direcció en un moment en què els pilars bàsics que haurien de fer la vida digna de qualsevol persona no paren de trontollar (feina i habitatge dignes) mentre les prestacions socials només arriben al 8,2% de les persones ateses per Càritas.

Un moment també en què Càritas viu processos importants a nivell intern com són el canvi de model d'atenció i d'intervenció social, així com una nova capillaritat a peu de carrer i de parròquia. De fet, Eduard Sala va formar part, juntament amb mossèn Josep Maria Romaguera i mossèn Antoni Matabosch, de la comissió creada el

2020 pel cardenal Omella per donar forma a la reorganització de la diòcesi en comunitats pastorals. Un altre repte intern és el necessari relleu generacional d'un voluntariat que és l'ànima de l'entitat.

A Eduard Sala li agrada parlar de llums curts i de llums llargs per respondre a les necessitats de les persones més vulnerables. "Cal una part de mirada curta per respondre a situacions conjunturals i d'emergència, però les polítiques que afecten la vida de les persones necessiten llums llargs. Això vol dir pactes. Només que estigués resolt el problema de l'accés a un habitatge digne, més del 80% de la pobresa desapareixeria automàticament. La incertesa de no tenir un habitatge digne o de no arribar a final de mes fa que les persones no se sentin capaces de gestionar la pròpia vida", va manifestar en una entrevista al programa *La Caravana* de Ràdio Estel.

SALVADOR BUSQUETS

“El nostre pensament
cada vegada és més
elaborat perquè sabem
afrontar dificultats
cada vegada
més fortes”

EDUARD SALA

“Només que estigués
resolt el problema
de l'accés a un
habitatge digne, més
del 80% de la pobresa
desapareixeria”

Salvador Busquets i Eduard Sala en l'acte de relleu al Museu Diocesà de Barcelona.

**MAR
PLA**

Presidenta de la Confederació
Cristiana d'Associacions
de Famílies d'Alumnes de
Catalunya (CCAPAC)

AULA EDUCATIVA

L'acció pastoral de les Associacions de Famílies a les escoles cristianes

Veig els pares i mares com a membres de l'Església que desenvolupen l'acció pastoral en molts camps com l'educació, els fills i la solidaritat

A bans d'escriure aquestes paraules he revisat la definició d'acció pastoral, "conjunt d'activitats per les quals l'Església realitza la seva missió", és a dir, continuar l'acció de Jesucrist. En unir l'acció pastoral i les associacions de famílies (AFA's) de les escoles, veig els pares i mares com a membres de l'Església que desenvolupen l'acció pastoral en molts camps com l'educació, els fills i la solidaritat.

Una de les principals activitats pastorals de les AFA's és la participació o organització de la catequesi; en nombroses escoles les mares i els pares expliquen la doctrina cristiana de forma propera i atractiva, formant part de la preparació dels in-

fants per rebre la primera comunió.

També voldria destacar moltes accions de les AFA's, que treballen de molt a prop els valors del cristianisme que ens han permès donar un sentit i un propòsit a la societat i que tota la comunitat educativa treballa cada hora del dia. Destacar les accions solidàries dins la pròpia escola, obrint la mirada cap al company pròxim, a través de beques que garanteixen l'escolaritat en cas que la família tingui dificultats, o socialització de llibres i/o roba per garantir que tots els alumnes puguin tenir el material necessari per aprendre. També es fan campanyes per a escoles socials que tenen una realitat molt diferent i també es mira a països llunyans on es vol posar un

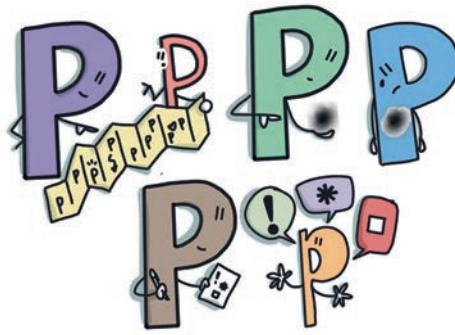
petit granet de sorra per ajudar els infants i les famílies.

A les associacions es realitzen activitats lúdiques, festes infantils, xocolatades, excursions, entre moltes altres. Quan les vius de prop, organitzant o participant, veus com es realitzen amb un estil cristià, com tothom es preocupa de l'altre, com un ajuda l'altre, com s'accepta la diversitat, com es confia l'un en l'altre.

Tot pren sentit quan ho compartim amb els infants i dia a dia els fem visible l'acció pastoral. Ells es van impregnant i seguint l'exemple dels pares, mares i professors. Al cap dels anys veus com ells també són part activa d'aquesta acció pastoral. Entre tots fem una cadena molt forta.

PALOMA ALONSO STUYCK
 Professora del grau en
 Psicologia de la Universitat
 Abat Oliba CEU

@juarijojezsola

APUNTS DE PSICOLOGIA

A la recerca de la felicitat, “parenting” personalista

L'accent es posa a conèixer cada fill en totes les dimensions educables de la seva personalitat, què sent, què pensa i què fa

Què és el *parenting* personalista? Un estil d'educar que situa al centre la persona dels fills. No és per tant allò que estem acostumats a sentir: tarannà autoritari, caràcter permissiu, actuació sobreprotectora... Encara que tot això hi ajuda sens dubte, l'accent es posa a conèixer cada fill en totes les dimensions educables de la seva personalitat, què sent, què pensa i què fa. Es tracta d'un punt de partida decisiu perquè aconseguixin ser feliços, per acompanyar-los en la conquesta d'aquesta harmonia interior que anomenem virtut.

Potser la paraula virtut s'associa erròniament a rutina o automatisme, quan en realitat el seu efecte primordial és enfortir la llibertat, permetre que cadascun d'ells aconseguixi arribar a la seva millor versió. La resta dels éssers que veiem a la natura arriben a aquesta plenitud de manera automàtica, instintiva; només la persona arriba a la felicitat lliurement. Per això necessita governar-se ella mateixa, harmonitzar la seva intel·ligència amb els seus afectes i

voluntat. Aquesta harmonia és el que anomenem l'estat de virtut.

Per exemple, si un fill vol federar-se en bàsquet, i no és capaç de llevar-se d'hora per anar a entrenar, probablement no el fitxaran per a l'equip; no perquè no tingui condicions, sinó perquè li falta aquella harmonia interior que li permet lluitar per aconseguir els seus somnis; i sabem que totes les coses valuoses costen esforç. Està clar que la millor inversió que qualsevol persona emprèn, la més valuosa, és la seva plenitud. Aquelles petites metes, federar-se en bàsquet, són pinzellades que conformen la imatge final.

De manera especial, en l'era de la imatge en què vivim immersos, on el relativisme pràctic —pensar que tot val el mateix— és moneda de canvi, l'estil educatiu dels pares adquireix més importància que mai. No n'hi ha prou amb deixar clar els resultats que s'esperen dels fills —el que fan— ni tampoc insistir en la intenció amb què es mouen —el que pensen—; cal a més parlar sobre com els afecta —el que senten. Per exemple, encara

que el resultat sigui el mateix —treure una matrícula— és molt diferent que ho hagin fet per envaniment personal, per millorar la seva capacitat, per contribuir a millorar la seva comunitat... També canvia molt si en estudiar se senten obligats o entusiasmats, si han après a estimar aquell bé o només el suporten.

És l'estil educatiu que no mira el resultat a curt termini, sinó que sobretot es preocupa pel creixement integral dels fills, que siguin bones persones. Per això necessiten parlar més sobre el seu interior, les seves intencions i afectes. I com sempre la millor escola és la de l'exemple: que els pares comentin els seus èxits no només com a resultats sinó com a metes de tota la seva persona. Per exemple, seguint amb l'esport, l'alegria d'haver superat un hàndicap pel que implica per a tot l'equip, per l'esforç que li ha permès mantenir-se en forma...

També això és una pinzellada de la imatge final, del sentit de la seva vida, ser millor persona; i en el cas d'un creient, ser així millor fill de Déu, agradar-li.

“Amb algunes
persones vas fent
xarxes, petites,
però que al final
són les que sostenen
la vida i fan que
sigui aquí i no morta
o en una presó
condemnada a
cadena perpètua”

*Helena Maleno, entre altres
reconeixements, va rebre el Premi
Mundo Negro a la Fraternitat 2017.*

Helena Maleno,
defensora de drets humans a les fronteres migratòries

“PAÏSOS EUROPEUS SUPOSADAMENT DEMOCRÀTICS VOLEN CONVERTIR LA SOLIDARITAT EN UN DELICTE”

**JOAN ANDREU
PARRA**
Barcelona

Perdona, hi ha una pastera enfonsant-se.” L’entrevista a Helena Maleno Garzón (El Ejido, 1970) s’interromp per deixar pas a una conversa en francès entre l’activista i un dels ocupants d’una embarcació amb dificultats en un punt indeterminat del Mediterrani. Són 70 persones marroquines i subsaharianes, entre les quals 10 dones i 5 nadons. Maleno pregunta i assessora amb determinació, demana ajuda a altres col·laboradors i reprèn el fil de la conversa amb el nostre setmanari allà on l’havíem deixat. És el dia a dia d’aquesta periodista el mòbil de la qual és un salvavides per a naufrags, fundadora de Ca-minando Fronteras, una xarxa formada pels mateixos migrants, personal sanitari, treballadors soci-

als, educadors, advocats. En haver estat expulsada del Marroc el 2021, després de més de 20 anys vivint a Tànger, treballa des d’Espanya a banda i banda de la frontera allà on se la necessita.

L’últim cop que la vam entrevistar fa cinc anys (vegeu *Catalunya Cristiana* núm. 2012) estava acusada de tràfic de persones per la justícia marroquina. Continua aquesta criminalització?

En el meu cas, malauradament, malgrat que l’any 2019 el jutge del Marroc va dir que allò que jo feia no era delictes (com també ho va dir la Fiscalia de l’Audiència Nacional), la criminalització va seguir amb altres eines. Així, em van desposseir al Marroc de tots els meus drets socials i administratius, i l’any 2021 m’expulsen, em separen de la meua filla petita que s’hi queda un mes sense que ningú la pogués treure del país i ho perdo tot. Va ser un càstig per tota la nostra acció. I continuo rebent amenaces, seguiments, tota aquesta guerra bruta que es fa contra les defensoras dels drets humans. Tot això va deixant una empremta a la vida de

les persones, de les famílies, perquè no hi ha reparació del mal. Ara bé, seguim sent perseguides igual que les persones migrants, perquè al final són les primeres defensoras dels seus drets: el dret a la vida, a viure en família, a la llibertat de circulació...

Per què les organitzacions humanitàries estan en el punt de mira de la justícia i els governs?

És una repressió que de forma sistemàtica ve des de països europeus suposadament democràtics, que estan perseguint i volen convertir la solidaritat en un delictes, cosa que ens portaria a un món terrible. Per això són tan importants declaracions de figures com la del Papa defensant el dret a la solidaritat entre les persones i els pobles per atacar aquesta criminalització.

La seva és una vida travessada pel dolor i el patiment. Què la sosté i l’ajuda a continuar endavant? Qui l’inspira?

L’amor, posat al centre, és allò que ho sosté tot, construeix i dona vida. És un amor que he après des de les meves ancestres. Moltes vegades, en una societat tan individualitzada, oblidem d’on venim, les lluites

“Les parròquies juguen un paper important, perquè són als barris; hi ha d’haver espais on la gent es pugui trobar”

“Cal una llei contra el tràfic, que també abordi el tràfic amb fins d’explotació laboral, perquè a l’Estat espanyol hi ha situacions d’esclavitud”

“El règim de fronteres és un dels grans negocis del segle XXI: les màfies, les fàbriques d’armament i les empreses de control migratori es retroalimenten entre si”

“Les famílies seran clau per a la petició de responsabilitats i la reparació, perquè parlem de milers i milers de persones assassinades pel règim de fronteres”

Segons Maleno, quan el Papa parla de guerres, “també cal incloure aquestes guerres modernes contra la població en moviment”. A la imatge, el Papa amb el president Macron en una visita recent a Marsella on va denunciar la inacció d’Europa per les morts a les rutes migratòries.

d’altres persones que ens van portar fins aquí. El meu fill i la meva filla, a la seva manera, sent futur també m’han inspirat. I moltes companyes de les comunitats migrants, Santiago Agrelo, companys de la delegació de Migracions del Marroc o companyes adoratrius. Amb aquestes persones vas fent xarxes, petites, però que al final són les que sostenen la vida i fan que sigui aquí i no morta o en una presó condemnada a cadena perpètua.

Vostè i altres expliquen que, a les fronteres, regeixen protocols anti-democràtics. Veu la ciutadania prou conscienciada per demanar canvis als responsables polítics?

A les fronteres hi ha un règim d’horror, de guerra, de militarització, amb unes lleis que són a part de tota la construcció democràtica. La ciutadania en general malauradament ha normalitzat que una persona pugui morir en creuar una fron-

tera i això ha estat després de patir durant dècades una propaganda de guerra: en aquest règim de fronteres hi ha una guerra on s’està invertint. A aquesta ciutadania li sona que un nen adolescent que està en moviment ja no és infància, és un *mena*. Què significa aquesta categoria que, a més, és dolenta, violenta? O donar per entès que les dones negres només són pobres o putes o males mares. En aquesta construcció el missatge és que no hi pot haver drets humans per a tots, sinó que són privilegis: jo tinc el meu privilegi i no el perdre perquè l’“alteritat” no m’interpel·la, s’ha aconseguit deshumanitzar. Per això les parròquies juguen un paper important, perquè són als barris; al final hi ha d’haver espais on la gent es pugui trobar, des de la quotidianitat: anar a resar junts, distribuir aliments i roba com a Càritas de Tànger...

© Vatican Media

tim de migrants. Qui hi ha darrere i quins interessos?

El règim de fronteres és un dels grans negocis del segle XXI: les màfies, les fàbriques d'armament i les empreses de control migratori es retroalimenten entre si. El discurs de les màfies també serveix per amagar aquest negoci i aquestes violacions dels drets humans que fan els estats: ens han venut que totes són iguals i no és així. Per exemple, el 2015 hi havia nens que amb unes barquetes inflables de platja i amb uns remes de fusta artesà creuaven l'estret, i d'això se'n deia *màfia*. De fet, alguns d'aquests *capitans* acabaven a la presó, nens malians que no havien vist mai el mar. Les xarxes criminals existeixen i són molt diferents. Les més grans han crescut a redós d'aquestes polítiques de mort. En realitat, els estats i la policia han fracassat.

Quantes vides calculen que han salvat en aquestes dues dècades a Ca-minando fronteres?

Han estat 197.000 vides segons el recompte dels anys més propers. En aquests anys ens hem anat adaptant al que passava a les fronteres. El que passa a les fronteres de l'Estat espanyol és la mort d'una col·lectivitat determinada i això s'assembla molt a les fosses de la postguerra. A més, tenim altres fosses comunes que no només són al mar, sinó que són als cementiris dels ajuntaments de les costes de l'Estat espanyol. La paciència d'una família és infinita, ja sigui a la guerra civil o a Tarajal, hem vist com s'hereta la recerca de justícia. Les famílies seran clau en les lluites contra les polítiques de mort per a la petició de responsabilitats (com ja està passant a Algèria) i la reparació que vindrà els propers anys perquè parlem de milers i milers de persones assassinades pel règim de fronteres.

Què la continua admirant dels migrants?

Em segueix impressionant la vida. Quan vaig arribar al bosc la primera vegada, la imatge que tenia era la gent saltant la tanca, com si no tinguessin vida, no compressin el pa, no s'enamoresin... Mentre hi són construeixen vida, s'arreglen els diumenges per anar a l'església, o creen esglésies informals, es renten cada dia, la seva dignitat... al final, això és el que defensem.

SINTONIA AMB EL PAPA FRANCESC

“Entre les causes més visibles de les migracions forçades contemporànies hi ha les persecucions, les guerres, els fenòmens atmosfèrics i la misèria. Els migrants escapen degut a la pobresa, a la por, a la desesperació. Per eliminar aquestes causes i acabar finalment amb les migracions forçades és necessari el treball comú de tots, cadascú d'acord amb les seves responsabilitats. És un esforç que comença per preguntar-nos què hi podem fer, però també què hem de deixar de fer. Hem d'esforçar-nos per aturar la carrera d'armaments, el colonialisme econòmic, la usurpació dels recursos aliens, la devastació de la nostra casa comuna”, afirma el Papa en el missatge de la 109a Jornada Mundial del Migrant i del Refugiat, que es va celebrar el 24 de setembre passat.

Segons Helena Maleno, “en aquest text el Papa posa veu a allò que portem dient molt de temps i són claus que suposarien la fi d'aquest règim de fronteres, que els governs no estan disposats a assumir. No existeix l'efecte crida que ha sostingut aquesta política tremenda de fer morir i deixar morir les persones a les fronteres. Hi ha un factor expulsió”. L'activista andalusa subratlla que el Papa “parla d'aquesta casa comuna, un concepte clau, parla de colonització” i, a més, “ens diu que el dret d'asil i el refugi no cobreixen la protecció de tots els desafiaments actuals”. Maleno afirma que “ens han venut que els migrants econòmics tenen menys drets que els demandants d'asil i refugi. El Papa posa al centre l'empobriment i la responsabilitat que hi ha al darrere”.

La seva terra natal és un dels llocs que recull més vot de la ultradreta. Això li dol?

Em dol moltíssim. A més, em sembla la hipocresia més total i absoluta, perquè on es recullen més vots de l'extrema dreta no hi ha mans de l'extrema dreta per recollir els fesols o els tomàquets i és on hi ha més persones migrants en condicions d'exploació. Els vull dir que a més de ser racistes són covards, perquè no tenen la capacitat de tirar endavant allò que diuen ideològicament. Això també forma part del règim de fronteres, perquè els que no es moren serveixen com a esclaus. Per això cal una llei contra el tràfic, que també abordi el tràfic amb fins d'exploació laboral, perquè a l'Estat espanyol hi ha situacions d'esclavitud.

Sovint es parla de màfies que es lucren del trànsit terrestre i marí-

En aquest moment històric m'ha semblat important oferir-vos una reflexió sobre la dimensió maternal de l'Església, que troba el fonament en la revelació bíblica de Déu com a pare i mare

“Heu estat fills, sigueu també mares”

**JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL**

Arquebisbe metropolità
de Tarragona i primat

Benvolgudes i benivolguts, “Heu estat fills, sigueu també mares” (Serm. 72A,8). En aquesta frase lapidària de sant Agustí, dirigida als creients d’Hipona, s’hi condensa el que vull explicitar en l’exhortació que faig pública avui amb motiu de l’enviament pastoral que aquesta tarda tindrà lloc a la catedral. Per entendre’n el significat, convé apreciar que, en el cristianisme dels primers segles, aplicar el nom de “Mare” a l’Església era molt freqüent, un apel·latiu entranyable que condensava una rica visió de la

comunitat eclesial. Es contemplava la seva maternitat espiritual com a quelcom propi i intrínsec de tot el poble sant de Déu, i no com “un títol de prestigi o d’autoritat”, vinculat a la jerarquia de l’Església o al seu magisteri, com s’explicitarà a partir de l’edat mitjana. Es contemplava, doncs, una maternitat pastoral que abastava tots els aspectes espirituals i evangelitzadors de la vida dels creients, una activitat d’un veritable engendrament espiritual. Doncs bé, és a aquesta maternitat pastoral a la qual vull apel·lar per tal de recuperar el títol de l’Església com a mare per a tota la nostra comunitat diocesana que peregrina a Tarragona, amb tots els avantatges i suggeriments pastorals que anirem descobrint.

Ha estat sobretot el papa Francesc qui ha incidit explícitament en aquesta designació. Així, en l’exhortació *Evangelii gaudium*, tot referint-se al poble de Déu com el subjecte col·lectiu de l’anunci de l’Evangeli, vincula les nocions de poble i mare per a parlar de l’Església, com ho va fer la primera tradició antiga. Li agraden les imatges femenines de l’Església: esposa, casa, mare. L’Església és “una mare de cor obert” (EG 46-49), afirma el Papa. En aquest punt, ressalta la maternitat pastoral de tot el poble de Déu. L’Església és i ha de ser una mare que obre les portes de casa seva no sols perquè hi entrin més fills, sinó també perquè els qui

ja viuen en aquesta llar ho facin fraternalement i surtin a l’encontre de tots. Així ho afirma també a l’encíclica *Fratelli tutti*: “L’Església és una casa amb les portes obertes, perquè és mare” (FT 276). També ho va expressar a la passada Jornada Mundial de la Joventut a Lisboa: “En l’Església no hi sobra ningú [...]. Hi ha espai per a tots [...]. Tots, tots, tots. I aquesta és l’Església, la mare de tots.”

En aquest moment històric m’ha semblat important oferir-vos una reflexió sobre la dimensió maternal de l’Església, tan aprofundida per les primeres comunitats cristianes, sobretot gràcies al pensament dels Pares de l’Església, i que troba el fonament en la revelació bíblica de Déu com a pare i mare. Penso que aquesta reflexió que, a més, es concreta en les prioritats pastorals marcades pel Consell Pastoral Diocesà, ens pot ser de gran ajuda per encertar en les actituds bàsiques que necessitem conrear en els diversos àmbits de les Unitats pastorals que implementem a partir d’aquest curs. Com m’agradaria veure la nostra comunitat diocesana créixer saludablement en l’amor fraterna, en la solidaritat a favor dels més necessitats, en l’anunci de l’evangeli. Exhortem-nos els uns als altres a ser responsables i a donar testimoniatge del do que gratuïtament hem rebut. L’inici de la visita pastoral pot ser un bon agulló per a aquesta comesa.

Ben vostre.

La influència de la seva obra i dels seus escrits es deixen sentir encara avui dia. Recomano la lectura dels seus llibres, molts i de profund contingut psicològic i espiritual

SALVADOR GIMÉNEZ
Bisbe de Lleida

Santa Teresa de Jesús

Estimats diocesans, Aquest comentari setmanal va dirigit a recordar i enaltir una figura representativa de la nostra Església i de la cultura espanyola: santa Teresa de Jesús (Àvila, 1515 - Alba de Tormes, 1582). La festa i el record anual se celebra des de fa molts anys el dia 15 d'octubre. Enguany coincideix amb el diumenge i em semblava just ressaltar la seva figura i la seva obra. A més, a la nostra diòcesi hi viu una comunitat de vida contemplativa molt estimada per tothom, les Carmelites Descalces, situada ara a la Caparrella, però abans, i durant segles, al centre de la nostra ciutat, on també trobem una altra comunitat masculina de Carmelites que regenta una parròquia. Les unes i els altres tenen santa Teresa com a mestra d'espiritualitat i fundadora de moltes comunitats en el seu tràfec vital pels pobles de Castella. La influència de la seva obra i dels seus escrits es deixen sentir encara avui dia. Recomano la lectura dels seus llibres, molts i de profund contingut psicològic i espiritual, que han servit de guia a moltes generacions de creients.

És un senzill homenatge a una gran dona. No li havia dedicat cap comentari escrit i enguany em sentia obligat a fer-lo. Tal vegada per les repercussions que l'anomenat feminisme està provocant en l'actualitat i que sembla oblidar un determinat grup de dones sàvies, valentes i creients. Se m'ha ocorregut proposar a la vostra consideració algunes frases de santa Teresa. Molts les coneixeu. Ad'altres serviran de sorpresa i d'esperó per a la seva vida de creixement cultural i espiritual. Vegem-les, en la seva llengua original:

1. *La verdad padece pero no perece.*
2. *Tristeza y melancolía no las quiero en casa mía.*
3. *Nada te turbe, nada te espante. Todo se pasa, Dios no se muda. Solo Dios basta.*
4. *Vivo sin vivir en mí y tan alta vida espero que muero porque no muero.*
5. *Si en medio de las adversidades persevera el corazón con serenidad, con gozo y con paz, esto es amor.*
6. *La vida es una mala noche en una mala posada.*
7. *La única razón que encuentro para vivir es sufrir y esto es lo único que pido para mí.*
8. *En la cruz está la vida y el consuelo. Y ella sola es el camino para el cielo.*
9. *Darse del todo al Todo, sin hacerernos partes.*
10. *El amor para que sea auténtico debe costarnos.*

11. *No podemos hacer grandes cosas, pero sí cosas pequeñas con un gran amor.*

12. *El amor perfecto tiene esta fuerza: que olvidamos nuestro contento para contentar a quienes amamos.*

13. *Lee y conducirás, no leas y serás conducido.*

Santa Teresa va tenir una vida molt intensa i coneixia profundament la psicologia humana. L'anomenaven *andariega* perquè va caminar molt per pobles i ciutats. Va fundar convents i es va preocupar de la formació de les seves germanes. Va contactar amb altres sants de la seva època dels qui va rebre i va donar consells. Va escriure poesies, cartes i memòries; i, per descomptat, unes grans obres que han passat a la història de la literatura i li han valgut el títol de Doctora: *Libro de la vida*, *Camino de perfección*, *Las moradas*, les *Fundaciones*, *Meditaciones sobre los Cantares*, les *Constituciones*.

Crec que seria un bon regal per a la vida d'ara la lectura d'algunes pàgines d'aquesta santa dona que ens dona lliçons per viure, per creure i per esperar. Fins i tot hi ha hagut músics que han posat les seves notes al servei de les lletres teresianes i han fet un bé immens a tots els oïdors. També obres de teatre i de cine.

Amb la meva benedicció i afecte.

CONSULTORI BÍBLIC

Podem parlar d'esperit a l'inici de la creació?

PILAR CASALS

Biblista i egiptòloga

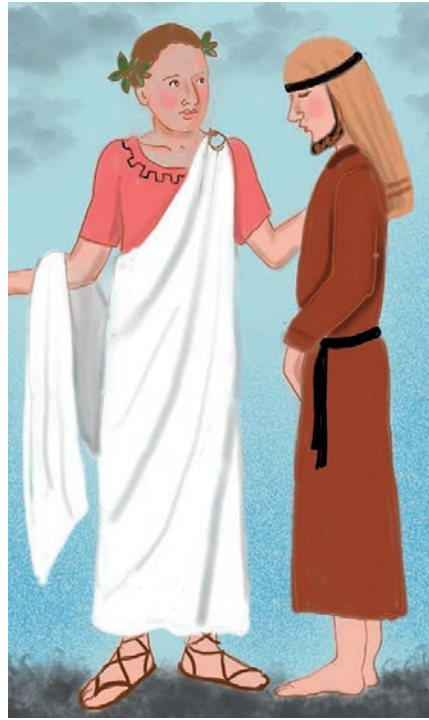
“La terra era caòtica i desolada, les tenebres cobrien la superfície de l'oceà, i l'Esperit de Déu planava sobre les aigües” (Gn 1,2). Des de l'obertura del text bíblic, des de la mateixa creació, l'esperit hi és present. La paraula hebrea per expressar-lo és *ruah*, una paraula femenina que originàriament tenia el sentit de “brisa” o “vent”, posteriorment el de “respiració” i, finalment, “esperit”. La *ruah* s'aplica habitualment a Jahvè, i es fa referència precisament al seu esperit. En aquest passatge inicial denota la presència d'un Déu que donarà forma a la creació, creant-la i ordenant-la, fent distinció dels diferents elements que l'articulen. La manera de Déu d'actuar segons els seus dissenys s'evoca plàsticament a través de l'ús d'aquest terme que, lluny de permetre'n l'encotillament, n'accentua la seva llibertat, ja que l'esperit bufa on vol (Jn 3,8). La diferenciació suposa la possibilitat de l'existència. Així, juntament amb la Paraula que es desplega, es dibuixa la força de l'esperit com a forjadora de vida, que amb la reflexió trinitària s'identificarà com l'Esperit. La força creadora de Déu, expressada a través de la *ruah*, no queda tancada en la pròpia divinitat, sinó que és comunicada com un do a l'ésser humà, conferint-li una dimensió nova respecte de la resta de criatures: la dimensió de l'obertura a la transcendència. Ser éssers creats no només ens situa en el marc de la creació al costat i en simbiosi amb la resta d'éssers vius, sinó que ens obre la possibilitat de relacionar-nos amb qui és el Creador. I és precisament aquest do rebut, aquesta possibilitat de relació, una crida a la responsabilitat en el nostre situar-nos en el món.

PER A CONSULTES:

redaccio@catalunyacristiana.cat

COMENTARI DE LA PARAULA

“El goig del banquet del Regne”

P. LLUC TORCAL

Monjo de Poblet

Il·lustració: Glòria Monés

Allò que més s'assembla a la vida de plenitud en Déu —aquella vida on no hi regna ja la mort i on totes les llàgrimes seran completament eixugades—, el que més s'hi assembla d'entre les coses d'aquest món, és una festa de convit; un banquet com el que el rei de l'Evangelí ofereix als seus comensals. I la imatge és adequada no tant pel menjar o la beguda, sinó sobretot per allò que el banquet significa per als convidats: un moment de convivència fraterna, joiosa, festiva; un moment on no es fa res i s'està en companyia de qui s'estima; un moment on es comparteix allò que un és amb els altres. L'alegria, la joia, el goig que neixen del fet d'estar junts, celebrant la festa, és la millor imatge que tenim d'entre les coses humanes per comprendre com serà, com és, la vida en Déu i amb Déu.

No crec que hi hagi ningú que no hagi fet al llarg de la vida un tast d'aquesta experiència. Per això, Jesús pot apel·lar a aquesta experiència genuïnament humana per parlar-nos

del seu Regne. Tot i així, malgrat que tot sigui a punt per a la festa, malgrat que ens inviti a venir a la festa, sempre podem refusar d'anar-hi, no fer cas d'aquesta invitació o, fins i tot, no estar preparats, no tenir a punt el vestit de festa. Hi refusa qui no escolta les paraules de l'Evangelí. Qui, ofegat per les preocupacions d'aquest món, qui, obturat pels efectes que fa el mal i el dolor d'aquest món, no fent cas dels missatgers del rei que invita a nocces, s'autoexclou de la festa. Però més trist és encara el cas d'aquells que invitats i entrats ja a la festa no duen el vestit de gala. Aquests són els qui, d'entre nosaltres, es reclouen sobre si mateixos, es tanquen en el seu petit món; aquells qui criden “Senyor, Senyor”, però que exclouen la relació amb els altres de la seva vida. El vestit de festa ens l'anem fent en aquest món quan, vivint la invitació al banquet sota el vel de la fe i ancorats per l'esperança, l'anem teixint amb la força viva de la caritat: una caritat que sempre és estimació i servei al próisme. Quan, per les raons que sigui, ens tanquem en el nostre petit món, ens oblidem de servir els més propers, ens allunyem de les petites celebracions, quan —en poques paraules— deixem de degustar com n'és de bo i agradable viure tots junts els germans, deixem de preparar-nos el vestit de festa. Perquè el nostre vestit festiu no serà sinó el que ens fa revestir de Crist, i ens revestim de Crist quan sortim de nosaltres mateixos per servir i estimar els nostres germans, per donar la vida per ells. Ja que hem sentit la veu que ens invita a nocces, no ens n'exclouem deixant de preparar-nos el vestit de gala.

Diumenge XXVIII de durant l'any

Lectura primera

Is 25,6-9

El Senyor prepararà un convit i eixugarà les llàgrimes de tots els homes

Lectura del llibre d'Isaïes

En aquesta muntanya, el Senyor de l'univers prepararà per a tots els pobles un convit de plats gustosos i de vins rancis, de plats gustosos i succulents, de vins rancis clarificats. Farà desaparèixer en aquesta muntanya el vel de dol que cobreix tots els pobles, el sudari que amortalla les nacions; engolirà per sempre la mort.

El Senyor eixugarà les llàgrimes de tots els homes i esborrarà l'oprobri del seu poble arreu de la terra. Ha parlat el Senyor. Aquell dia diran: "Aquí teniu el nostre Déu, de qui esperàvem que ens salvaria: alegrem-nos i celebrem que ens hagi salvat", perquè amb tota certesa la mà del Senyor reposarà sobre aquesta muntanya.

Salm responsorial

22

El Senyor és el meu pastor, no em manca res, em fa descansar en prats deliciosos; em mena al repòs vora l'aigua, i allí em retorna.

Em guia pels camins segurs per l'amor del seu nom. R.

R. Viuré sempre a la casa del Senyor.

Ni quan passo per barrancs tenebrosos no tinc por de res, perquè us tinc vora meu; la vostra vara de pastor m'asserena i em conforta. R.

Davant meu pareu taula vós mateix, i els enemics ho veuen; m'heu ungit el cap amb perfums, ompliu a vessar la meva copa. R.

Oh sí! La vostra bondat i el vostre amor m'acompanyen tota la vida, i viuré anys i més anys a la casa del Senyor. R.

Lectura segona

Fl 4,12-14.19-20

Em veig amb cor per a tot, gràcies a aquell que em dona forces

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Filipis

Germans, sé viure enmig de privacions, i sé viure igualment en l'abundància. Estic avesat a tot: a menjar bé i a passar fam, a tenir de tot i a trobar-me mancat d'allò que necessito. Em veig amb cor per a tot, gràcies a aquell que em dona forces. Però heu fet molt bé d'ajudar-me, ara que vivia en l'estretor. El meu Déu satisfarà les vostres necessitats d'acord amb l'esplendidesa de la seva glòria en Jesucrist. A Déu, Pare nostre, sigui donada la glòria pels segles dels segles. Amén.

Al·leluia

Que el Pare de nostre Senyor Jesucrist il·lumini els ulls del nostre cor perquè coneguem a quina esperança ens ha cridat

Evangelí

Mt 22,1-10

Convideu a la festa tothom que trobeu

Lectura de l'evangelí segons sant Mateu

En aquell temps, Jesús proposà aquesta altra paràbola als grans sa-

cerdots i als notables del poble: "Passa amb el Regne del cel com amb un rei que celebrava el casament del seu fill: envià els seus homes a avisar els convidats, però no hi volien anar. Llavors n'envià d'altres que diguessin als convidats: 'Ja tinc preparat el banquet, he fet matar els vedells i l'aviram. Tot és a punt: veniu a la festa.' Però ells no en feren cas: l'un se n'anà al seu camp, l'altre als seus negocis, i altres agafaren els enviats, els maltractaren

i els mataren. El rei, en veure això, s'indignà, i envià les seves tropes per exterminar aquells assassins i incendiar-los la ciutat. Mentrestant, digué als seus homes: 'El banquet de casament és a punt, però els convidats no se'l mereixen. Per tant, aneu a les sortides dels camins i convidau a la festa tothom que trobeu.' Ells hi anaren, i reuniren tothom qui trobaven, bons i dolents. I la sala del banquet s'omplí de convidats."

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

CICLE LITÚRGIC A; FERIAI I
TEMPS DE DURANT L'ANY
SALTERI: SETMANA 4

Octubre

15. DIUMENGE

Diumenge XXVIII de durant l'any, Verd.
Lectures: Isaïes 25,6-10a / Salm 22 / Filipencs 4,12-14.19-20 / Mateu 22,1-14
SANTORAL: Bru, b.; Tecla, ab.; Teresa de Jesús, rel.

16. DILLUNS

Fèria, Verd. O bé *Santa Hedvig, rel.* (ML), Blanc. O bé *Santa Margarida Maria Alacoque, vg.* (ML), Blanc. Lectures: Romans 1,1-7 / Salm 97 / Lluc 11,29-32
SANTORAL: Bertran, b.; Gal, ab.; Galderic

17. DIMARTS

Sant Ignasi d'Antioquia, b. i mr. (MO), Vermell. Lectures: Romans 1,16-25 / Salm 18 / Lluc 11,37-41
SANTORAL: Exupèria, mr.; Rodolf, mr.

18. DIMECRES

Sant Lluc, evangelista (F), Vermell. Lectures: 2 Timoteu 4,10,17a / Salm 144 / Lluc 10,1-9
SANTORAL: Just, mr.; Trifònia, emp.

19. DIJOUS

Fèria, Verd. O bé *Sants Joan de Brébeuf i Isaac Jogues, prev. i mr.* (ML), Vermell. O bé *Sant Pau de la Creu* (ML), Blanc. O bé *Sant Pere d'Alcàntara, prev.* (ML), Blanc. Lectures: Romans 3,21-30 / Salm 129 / Lluc 11,47-54. A Terrassa: *Mare de Déu de la Salut* (S), Blanc
SANTORAL: Laura, vg. i mr.

20. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: Romans 4,1-8 / Salm 31 / Lluc 12,1-7. A Terrassa: *Sants Joan de Brébeuf i Isaac Jogues, prev. i mr.* (ML), Vermell. O bé *Sant Pau de la Creu, prev.* (ML), Blanc. O bé *Sant Pere d'Alcàntara, prev.* (ML), Blanc
SANTORAL: Andreu de Creta, monjo; Artemi, mr.; beat Contardo Ferrini; Irene, vg. i mr.

21. DISSABTE

Del dissabte, Verd. O bé *Memòria de Santa Maria en dissabte* (ML), Blanc. Lectures: Romans 4,13.16-18 / Salm 104 / Lluc 12,8-12. A Urgell: *Sant Joan de Capestrano, prev.* (ML), Blanc
SANTORAL: Caius, mr.; Celina; Hilarió, ab.; Úrsula, vg. i mr.

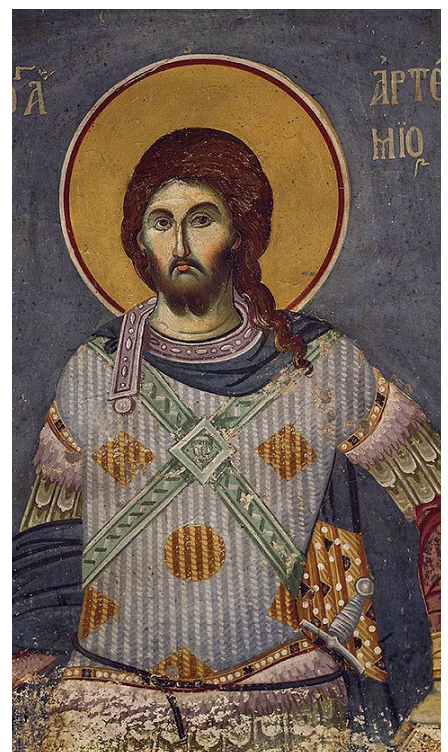
El Sant 20 d'octubre

Artemi d'Antioquia

La tradició recollida al Martirologi romà diu que sant Artemi d'Antioquia, egipci de naixement, era un veterà de l'exèrcit de Constantí el Gran que va ser nomenat prefecte imperial d'Egipte. En exercir aquest càrrec, se li va encarregar la tasca de trobar sant Atanasi, perquè aquest era partidari del Concili de Nicea, i el va perseguir per monestirs i ermites del desert egipci. Això no obstant, Artemi tampoc era ben vist entre ortodoxos i pagans, ja que també els havia perseguit i havia lluitat durament contra el paganisme, i destruït temples i imatges. Per això quan Julià (germà de Constantí que havia renegat del

cristianisme i s'havia declarat pagà) esdevingué emperador, va manar empresonar Artemi, i el va acusar d'haver destrossat els ídols pagans. Finalment, Julià va ordenar que fos decapitat.

A banda d'això, l'*Acta Sanctorum* ens explica que una de les principals fites d'Artemi va ser transportar les relíquies de sant Andreu apòstol i sant Lluc evangelista des d'Acaia fins a Constantinoble. Per aquest motiu, es va construir un temple en aquesta mateixa ciutat que porta el nom de Sant Artemi, i és considerat el santuari de la curació. És sant de l'Església ortodoxa i de l'Església catòlica.

**MN. JORDI
FONT I PLANA**

Vicepresident de l'Institut de
Litúrgia ad instar facultatis
de l'AUSP Barcelona

Les Tépores són una antiga tradició de l'Església romana, molt més antiga que la Quaresma i l'Advent. Eren unes setmanes de celebracions, de pregària, almoïna i de dejuni, per substituir festes paganes en el canvi d'estació

Començar un nou curs segons les Tépores

El dissabte 23 de setembre vàrem entrar a la tardor. L'estiu s'ha acabat. I reprenem un nou curs: hem tornat, la majoria de nosaltres, a l'horari marcat per l'escola, la feina, a les activitats que vàrem deixar a principis de l'estiu.

A l'inici de cada curs la Litúrgia de l'Església —en concret el calendari propi d'Espanya— assenyala el 5 d'octubre la celebració litúrgica de les Tépores tot recordant que són dies d'acció de gràcies, acabades les vacances i les collites, de petició en tornar a començar l'activitat habitual, i de perdó.

Les Tépores són una antiga tradició de l'Església romana, molt més antiga que la Quaresma i l'Advent. Eren unes setmanes de celebracions, de pregària, almoïna i de dejuni, amb un rerefons de l'Antic Testament, per substituir festes paganes en el canvi d'estació. Les *Quatuor Tempora* —com s'anomenaven— no es poden confondre amb les *Rogalia romanae* —gran Lletania o rogacions, nascudes a les Gàl·lies l'any 469, després d'uns terratrèmols i d'unes males collites— ni tampoc amb les anomenades *Feriae sementinae, autumnale o vindemiales...* que estan més lligades a les feines del camp, on es pregava per allunyar les calamitats i per obtenir bones collites (siglo V). Les Tépores són de l'època del papa Sirici (any 384-399) i són dies d'acció de gràcies pels fruits de la terra.

Les Tépores d'acció de gràcies i de petició són l'única fèria que rep aquest

nom de *Feria maior*. Antigament eren tres dies, com un tridu, actualment les *Normes Universals sobre l'any litúrgic* les ha reduït a un dia —encara que es pot fer en tres dies. En el Missal i en el Leccionari de Pau VI hi ha profunds i interessants formularis per a un únic o per a tres dies: d'acció de gràcies, de petició i de perdó.

Per veure quina comprensió té la litúrgia d'aquesta *Feria maior*, podem veure la *lex orandi* —les oracions— de la litúrgia d'aquest dia. En concret, vegem l'oració col·lecta de la Missa quan les Tépores se celebren només el dia 5 d'octubre: “Senyor Déu, Pare amorós, vós vau donar als nostres pares a Israel una terra bona i fèrtil, a fi que hi trobessin descans i benestar; i amb el mateix amor ens doneu a nosaltres forces per dominar la creació i trobar-hi el nostre sosteniment. En donar-vos gràcies per les vostres meravelles us preguem que la vostra llum ens faci descobrir sempre que heu estat Vós, i no el nostre poder, el que ens ha donat la força per crear les riqueses de la terra.”

Aquesta oració litúrgica ens ofereix gaudir de la bellesa i de la bondat de Déu i dissenyar, amb encertades actituds, el nou curs. Enfocar el nou curs no com una simple cronologia. I encara que tenim un temps físic igual per a tots, no és viscut d'igual manera per tots. Per al cristià el temps és història santa, ja que per Jesucrist som en la plenitud del temps (cf. Gàl·lates 4,4). No es tracta d'afegir més anys a la vida, sinó d'afegir més vida als anys.

ESPAL LECTORS

Vivències d'un Capità de la Gala de Queralt 2023 (i II)

Els vuit capitans de Queralt del 2023, després de la missa del 8 de setembre.

ALEIX CALLE PADULLÉS

Foto: Click's Foto i Video

El 2 de setembre la imatge de Queralt va visitar la Mare de Déu de Valldaura al seu centre d'atenció educativa i terapèutica (Olvan). Hi va haver l'explicació del Dr. Carles Cortina de la troballa de la Madona de Queralt i les seves particularitats, els parlaments dels directors d'*Amalgama7*, Montserrat Magrané i Jordi Royo, i d'autoritats comarcals i empresarials. Els Capitans vam exposar una de les nostres funcions: apropar la imatge de la Mare de Déu al receptor del seu amor i acollida. Les grans mostres d'estima dels nois i noies residents a les marededeus, com el Fill que necessita la Mare, va ser del més emotiu de la capitania. Una joiosa trobada i una digna prova de l'agermanament entre dues marededeus

berguedanes, Queralt i Valldaura.

El 3 de setembre, 107è aniversari de la coronació canònica de la Mare de Déu de Queralt i 100 anys de la Santa Cova de la Troballa, allà on el pastor i el bou de la masia de Vilaformiu trobaren en repetides vegades, després d'endur-se-la, que la Mare de Déu de Queralt volia ser venerada en aquest indret. Amb una posterior capella, situada aquí i dedicada a Santa Elena, el 1916 el pare Joan Positius va pensar en una edificació pròpia per a la Mare de Déu en tal punt i el nunci del Sant Pare beneïa la primera pedra de la Cova de la Troballa, inaugurada el 3 de setembre del 1923.

El 5 de setembre, el bisbe de Solsona, Mons. Francesc Conesa, presidia la missa a Queralt, amb Mn. Josep Vila i gran assistència de devots i dels Capitans. Com el bou de Vilaformiu retorna a Queralt per trobar-se amb la Mare, els berguedans i queraltins acudim per retrobar-nos amb el pastor de la nostra diòcesi amb un fort sentiment filial cap a Ell

i l'Església de Déu. El bisbe ens va animar a reforçar l'Església seguint el missatge de l'Evangelí i amb l'*Ave Maria*, escrit per Mn. Pere Tuyet, ens va donar la seva benedicció.

La missa solemne al santuari de Queralt va ser presidida per Mn. Joan Casals. Va definir la virginitat de Maria com la seva consagració amb Déu com a exemple perquè nosaltres ens lliurem al Pare per ser dignes Fills. Al final, l'*Himne de la Coronació de la Mare de Déu de Queralt* va ser interpretat per l'Orfeó Berguedà.

Agraeixo a Pol Navarro, el meu predecessor en la capitania, per nomenar-me Capità del 2023. Espero haver estat digne de la seva confiança i de la responsabilitat del càrrec que representa un servei a la Mare de Déu de Queralt, pilar del Berguedà. Viure i preparar la festa de la Mare de Déu és un dels honors més grans per a un cristià i fer-ho des de Queralt, amb l'emblema de la Cova, fet pel pintor Josep Hontangas, ho és per a un berguedà.

Cartes

Enhorabona pel nou disseny

Fa molts anys que estic subscrit al setmanari *Catalunya Cristiana* i satisfet per les variades direccions i col·laboradors. Acabo de rebre els dos últims números (2294 i 2295) i, com a persona que ha treballat més de cinquanta anys al món de les arts gràfiques, us haig de felicitar pel nou disseny a tots els que hi heu col·laborat.

JOAN ANDORRÀ

Nova aposta en maquetació

Felicito el qui va tenir la idea de fer una nova aposta per actualitzar el disseny de la revista, ja que em sembla més actual. Es llegeix molt fàcilment, per l'estil de lletra que té, i fa la sensació de claredat per com estan dissenyades les seves pàgines. Les fotografies dels col·laboradors queden millor així, que no pas abans on només se'n veia el cap.

CONSOL MUÑOZ

Format atractiu i amè

Sense perdre mínimament la seva qualitat intrínseca com a setmanari d'informació i de cultura religiosa, la revista aconsegueix, diria que de manera brillant, reinventar-se amb un format realment atractiu i amè al lector. Moltes felicitats!

MARTÍ MANCILLA MUNTADA

El perdó dels màrtirs

Vaig publicar el 2 d'octubre passat a les xarxes socials aquest text: #HISTORIASOCIALXXI "Els màrtirs van ser torturats, insultats i humiliats de formes inimaginables. I davant d'aquestes experiències van morir perdonant, sacrificant la vida pels altres" i invocaven pregàries espirituals, diu el professor de Psicologia Fernando de los Bueis en un article a *Catalunya Cristiana*. I tant que sabem del perdó d'un màrtir, com el nostre familiar, oncle, Antoni Perulles i Estivill, beat des de l'1 d'octubre del 1995! i sobre el qual *Catalunya Cristiana* va publicar un escrit anys enrere.

ANTONI PERULLES I RULL

PODEU ENVIAR LES CARTES A:
redaccio@catalunyacristiana.cat

POSTALS DES D'ANDALUSIA

L'aventura d'educar

"Educar" és una de les paraules més apassionants en la convivència i en el desenvolupament dels pobles. Té les seves arrels més profundes en l'etimologia, i el primer significat se centra a "treure de dins", "desenvolupar les qualitats dels altres", per aconseguir una formació integral.

Les aules de les universitats, dels instituts i de les escoles, des de les principals capitals fins als últims pobles d'Andalusia, han iniciat un nou curs que anirà oferint no només els "coneixements", sinó les "llums" que ens facin caminar per viarans nous, tant en la formació intel·lectual com en la humanística.

Una de les definicions més boniques sobre l'educació ens la va oferir el catedràtic de Psiquiatria, Enrique Rojas: "Educar és seduir amb 'encantament i exemplaritat'." Magnífica definició! No es tracta només d'educar amb "lleis i mandats" o a base de prohibicions constants, sinó tot al contrari: es tracta de "seduir", de "contagiar", de "comunicar" conviccions, principis, criteris, assenyalant els nous camins per fer de cada vida una "vida reeixida".

Educar és una tasca que es basa en tres paraules: educar, encantar i donar exemple. La seducció és relativament fàcil, i la il·lusió, també. El més difícil és oferir amb les nostres paraules aquella exemplaritat que reclamava el psiquiatre quan ens parlava de l'educació. L'exemplaritat no és "dir", sinó "fer"; no és la paraula ben dita, sinó l'acció que ofereix amb vida un principi o una veritat.

El poeta cordovès Leopoldo de Luis va cantar esplèndidament l'estació de la tardor amb una elegia: "*Las hojas del otoño flotan sobre tu brisa / y caen en el estanque solitario del alma. / Un dolor de ser 'otros' parece que nos pesa / como unas alas rotas.*"

ANTONIO GIL
 Sacerdot i periodista

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

Dr. Rafael Solanas Anglada

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 20 euros
www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
 c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

En record afectuós de Josep M. Alimbau

Mossèn Alimbau deixa petjada per la seva bonhomia.

**VIQUI MOLINS,
STJ**

Foto: Agustí Codinach

El matí del 3 de setembre em va arribar la notícia del traspàs de Mn. Josep M. Alimbau. El primer que vaig pensar és en la seva capacitat comunicadora. La paraula sempre ha estat per a mi una eina importantíssima per difondre la veritat, per comunicar-nos i ensenyar, educar, informar. I Josep Maria Alimbau va ser sempre un bon i gran comunicador: de paraula —a Ràdio Barcelona— i amb els seus escrits, setmanalment durant molts anys a *Catalunya Cristiana* i en un munt de llibres.

Jo vaig tenir la sort de ser la seva editora —a STJ— durant anys de molts dels seus llibres i creadora, amb ell, de la col·lecció “Paraules per a...” que van fer tant de bé. Era molt estimat de la gent senzilla i els seus lectors habituals.

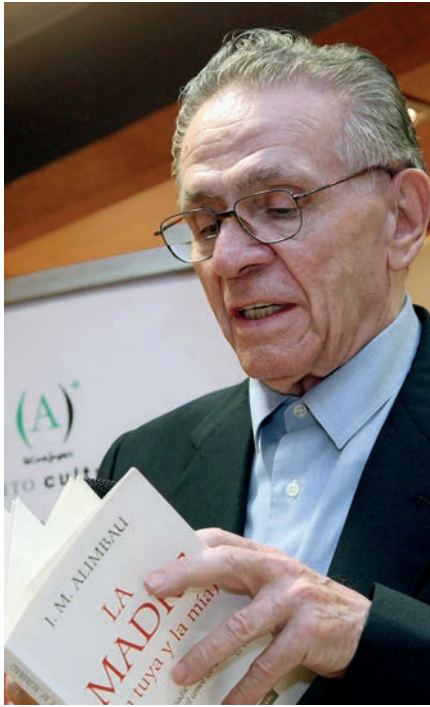
Un homenet sense més recursos, que vivia de la beneficència, se sentia feliç d’una petita tasca que acostumava a portar a terme cada setmana. Conscient de la bonhomia d’aquell capellà-amic, anava a demanar-li uns quants exemplars del *Full dominical* en el qual ell escrivia, i es dedicava a donar-lo als

seus amics i amigues “d’Església”, entre els quals em comptava a mi. Jo li agraiïa molt el detall, malgrat que ja el tenia, el *Full*, per una altra banda, perquè em semblava un detall d’amic i admirador de mossèn Alimbau, com tots li dèiem.

En diverses ocasions, aquest gran comunicador d’Església em va trucar per entrevistar-me a Ràdio Barcelona, on podia fer servir aquell mitjà de comunicació com a plataforma per parlar dels “últims”, els marginats que no tenen veu però que algú els ha de fer visibles d’alguna manera i aquesta era una de les principals.

Des d’aquestes línies, i en nom de mossèn Peio Sánchez, mossèn Xavier Morlans i de mi mateixa, vull agrair l’ajut que, des del començament de l’Hospital de Campanya de Santa Anna, ens ha estat prestant amb la seva captació d’almoines des de la ràdio, cosa que sempre ha fet en favor dels més desvalguts.

Descansi en pau el nostre estimat germà, un mossèn que deixarà petjada de bonhomia i servei senzill a la diòcesi de Barcelona i al món editorial català.

Mossèn Alimbau, un testimoni de l'esperança

Mn. Josep M. Alimbau ha estat un mestre de l'esperança cristiana.

MN. JORDI PIQUER

Sacerdot i periodista
Foto: Agustí Codinach

Alex Rosal, un dels amics fidels de mossèn Josep M. Alimbau i Argila en el món editorial, es feia ressò en un article d'un dels darrers llibres de Mn. Alimbau: el titulat *Saber sufrir*, presentat pel mateix mossèn a la Fira del llibre de Sant Jordi de l'any 2021. Deia l'Àlex Rosal: "Alguna cosa falla. Ens diuen que els nostres joves són els més ben preparats de la història; tanmateix, augmenten els fracassos escolars, les depressions i, fins i tot, els suïcidis." I es preguntava: "Qui ensenya als nostres infants i joves les receptes necessàries per eliminar o mitigar el dolor, fer front a l'allargada ombra de la creu, que un dia apareixerà en les seves vides? Qui els ensenya a aplacar les seves ires, a eixugar les seves llàgrimes i a alliberar-los de les seves pors inicials?" I acabava el seu escrit dient que ell considerava urgent incloure a les escoles una assignatura que es podria titular: Com saber sofrir?

Mossèn Alimbau, en la seva llarga vida, ha estat sobretot un sacerdot que ha ensenyat a patir, perquè ell mateix ha treballat molt i ha patit nombroses malalties en totes les fases de la seva vida. Per això, penso que ha estat un mestre de l'esperança cristiana, per a la qual no hi ha creu que no acabi en resurrecció, ni mort que no acabi en nova vida. És significatiu que titulés el que em sembla que

fou el seu darrer llibre amb aquestes paraules: *Dios convierte los males en bienes*.

En els seus treballs en el *Full Dominical* de l'arquebisbat de Barcelona, en els seus cinquanta anys de presència en els micròfons de Ràdio Barcelona, el mossèn ha estat sempre un mestre i un testimoni vivent de l'esperança cristiana. S'ha dit que els seus llibres es poden incloure en el gènere ara qualificat com "obres d'autoajuda". Ell no posava cap dificultat a aquesta qualificació dels seus escrits, perquè el que ell sobretot volia era ajudar el proïsme, fos com fos.

Fem-ne un repàs dels títols —que tradueixo al català, encara que ell en publicqués en les dues llengües— de la seva bibliografia: *Paraules per al silenci*, *Paraules per a l'alegria*, *Paraules per a superar-se*, *Paraules per a viure millor*, *Paraules per a moments difícils*, *Paraules per a la vida*, *Paraules per al sofriment*, *Viu millor la teva vida*, *Ànim*. Tot el seu humanisme, el mossèn el va resumir en el més estimat dels seus llibres, titulat: *La madre*. El darrer, com si fos el seu testament espiritual: *Déu converteix els mals en béns*.

Aquests títols mostren l'ànima del mossèn, que ha estat un sacerdot de gran bondat, dotat d'un gran cor, sempre disposat a ajudar les persones a viure millor i a no perdre mai l'esperança.

L'arquebisbat de Tarragona recupera la Verge “màrtir” de Valldossera

Objecte de robatori, ha estat desapareguda durant molts anys

JOAN BORONAT
Tarragona

Una marededeu sense corona, amb el vel enretirat que deixa al descobert un cabell esplendorós i un Nen Jesús sostingut en una posició molt elevada són els trets diferencials que hom pot copsar quan admira la imatge d'alabastre de la Mare de Déu de Valldossera, del municipi de Querol, a la comarca de l'Alt Camp.

A la talla de la Mare de Déu de Valldossera se la considera “màrtir”, atès que va ser víctima de la destrucció empresa per l'anticlericalisme abans i durant la Guerra Civil: va ser cremada i, com a conseqüència del foc, esberlada la figura.

Objecte de robatori i desapareguda durant molts anys, la imatge, un cop restaurada, ha estat lliurada a l'arquebisbat de Tarragona, en un acte públic de presentació que va tenir lloc el 28 de setembre al Centre Tarraconense El Seminari.

Però fins a arribar en aquest punt, el periple viscut per aquesta peça gòtica, datada de mitjans del segle XIV, és realment inversemblant. D'aquí que a la presentació el fet fos qualificat com “d'una història d'audàcia, generositat i valentia”.

Francesca Español, doctora en Història de l'Art, va assistir a l'acte. Va localitzar-la a partir d'una monografia del 1933 de Francesc Blasi sobre la imatgeria de l'arxidiòcesi, entre la qual hi havia una fotografia de la Mare de Déu de Valldossera.

El Dr. Andreu Muñoz, la Dra. Francesca Español i els restauradors de la imatge.

Casualment de visita a uns antiquaris de Barcelona, es va sorprendre per una imatge de la marededeu, la qual després va poder relacionar amb la fotografia de Blasi. Quan es va cerciorar de l'autenticitat de la talla, ja havia estat venuda. En localitzar el propietari, aquest va resultar ser l'antiquari Albert Palau, que havia estat alumne de Francesca Español. En un gest de generositat, el 2017 Palau va decidir que la Mare de Déu de Valldossera havia de tornar a mans de l'arquebisbat de Tarragona i de forma gratuïta.

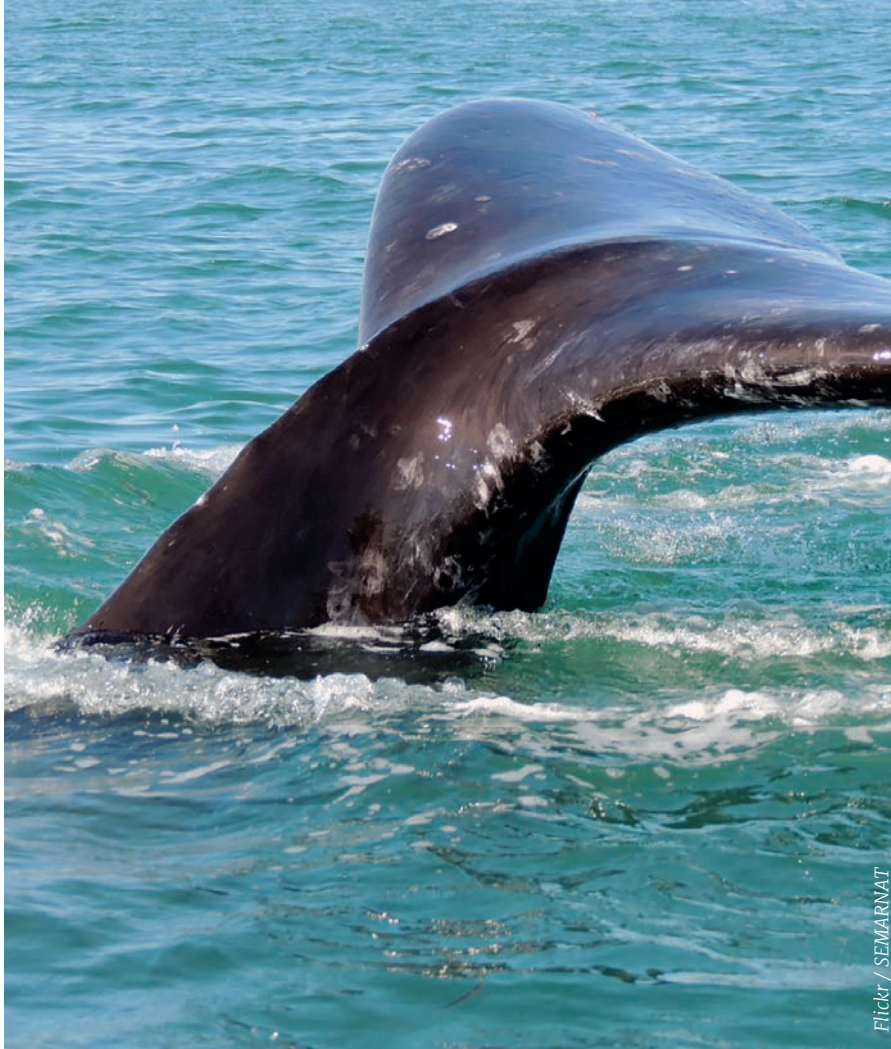
La peça es trobava en un estat molt deteriorat. És llavors quan intervenen Emma Zahonero i Jesús Mendiola, del taller MV Arte, i restauen la imatge.

Tal com han explicat els restauradors, en el seu moment els bocins trencats de la peça es van rejuntar injectant-hi guix i recobrint-la amb un estuc i capa de policromia.

El procés de restauració es va veure frenat per la pandèmia i, un cop assolida la consolidació de la imatge i retirades les intervencions anteriors, el resultat aconseguit és una escultura original que manté visibles les ferides que ha sofert. En definitiva, una figura d'alabastre amb policromia torrada i enfosquida, ja que els pigments originals s'havien calcinat i fumat. La imatge de la Mare de Déu de Valldossera ha passat a engrossir el fons del Museu Diocesà de Tarragona.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Proteïnes naturals contra la malaltia del càncer

Flickr / SEMARNAT

El secret de les balenes no és eliminar les cèl·lules perilloses, sinó reparar-les perquè funcionin bé.

MN. FRANCESC NICOLAU

Professor emèrit de la Facultat de Filosofia de Catalunya

Ja sabem que tot càncer és com una errata d'impresora. Una cèl·lula que es torna maligna després d'acumular diverses mutacions o canvis inesperats aleatoris que acaben malament. Això és més probable que ocorri quan hom arriba a edat avançada. Com que és un fenomen aleatori, sembla que seria més freqüent quan el subjecte

tingués més cèl·lules. Però ens trobem, com va dir l'epidemiòleg anglès Richard Peto el 1977, amb el fet que el càncer no segueix l'estadística del nombre de cèl·lules, ja que, per exemple, l'ocurrència de càncer en humans és, si fa o no fa, la mateixa que trobem en els ratolins de laboratori, que només tenen una quantitat de cèl·lules que és una mil·lèsima de les que tenim nosaltres. Estadísticament, el nombre d'humans cancerosos s'hauria de multiplicar per mil! Però encara hi ha més exemples interessants: en els elefants i les balenes, amb el seu enorme volum de quantitat de cèl·lules, ens trobem que són animals amb poquíssims casos de càncer.

Quina explicació donar-hi? És obvi que la resposta cal trobar-la en els possibles recursos que tinguin els organismes per fer front a les mutacions en les seves cèl·lules. Han d'haver desenvolupat un sistema de defensa. Això ha portat a la investigació. Fins al 2015 no es va trobar la primera confirmació d'aquesta hipòtesi en elefants. En el genoma d'aquests grans mamífers hi ha vint còpies d'un gen anomenat TP53, que s'encarrega d'eliminar les cèl·lules que corren el risc de transformar-se en malignes. Aquesta troballa va provocar la recerca en el genoma humà i els investigadors es van trobar que també en tenim dos, d'aquests gens, que fan el mateix, però, sent només dos, no amb tanta efectivitat com els vint dels elefants.

Però la troballa més important ha estat, aquests dies, en el cas de les balenes. Són poquíssimes les que tenen la malaltia. I s'ha vist que eviten el càncer d'una manera diferent: quan l'ADN es danya i corre el perill d'experimentar mutacions, se'ls activa un mecanisme de reparació a base de l'acció de dues proteïnes produïdes pel seu organisme, anomenades CIRBP i RPA2, que s'encarreguen de mantenir el genoma sense defectes. És a dir, el secret de les balenes no és eliminar les cèl·lules perilloses, sinó reparar-les perquè funcionin bé.

No cal dir que aquest segon mètode té implicacions per a la nostra salut. Obtenir un augment de la producció d'aquestes dues proteïnes —que també es troben al nostre cos, encara que en poca quantitat— seria una medicina molt eficaç contra el càncer. Si trobéssim un fàrmac que fes que el cos produís més CIRBP i RPA2, es podria millorar la prevenció d'aquesta malaltia. Per ara hem de dir que només estem començant a trobar una nova resposta a la guariació d'aquesta malaltia. Estem començant, però potser hi haurà una bona continuació a aquest inici... Déu ho vulgui!

TRADICIONS REMEIERES

L'orenga i les seves propietats

Flickr / Andreas Rockstein

L'orenga té nombroses virtuts estomacals i digestives.

**FRA VALENTÍ
SERRA DE MANRESA**
Arxiver
dels Caputxins

L'orenga (llat., *Origanum vulgare*; cast., *orégano*) és una planta molt estimada en la gastronomia per les seves nombroses virtuts estomacals i digestives, per això ha estat conreada de manera ininterrompuda a les hortes conventuals dels frares.

En la tradició remeiera pairal i conventual s'ha recomanat de prendre "bullidures" d'orenga per tal d'alleujar la tos, a guisa d'expecto-

rant, i àdhuc s'ha recomanat de prendre orenga als qui pateixen insomni. La flor i fulla de l'orenga, preparades en forma d'ungüent, són força útils per temperar els dolors articulars i reumàtics. L'any 1751, fra Jacint de Sarrià, mentre sojornava al convent dels caputxins de Vilanova de Cubelles, escriví que l'orenga "aplicada en forma d'emplastre resol los inflòs. La flor y la fulla beguda són contra tota espècie de veneno" (BHC, *De algunas herbas*, f. 156).

Els frares caputxins del convent barceloní de Santa Madrona, on hi havia una famosa apotecaria conventual, a propòsit de l'orenga, escriviren que és una planta "muy conocida que crece en los bosques montañosos y secos y en los terrenos áridos, y que florece a fines de verano y en otoño, siendo sus flores de un color vinoso. Las sumidades floridas se usan en infusión en los casos de catarros mucosos y en la

atonía de las vísceras, y sus hojas, cocidas con agua y dulcificadas con miel, curan el asma y los abscesos de pulmón. El vino infundido con orégano quita el dolor de muelas, cura la garganta haciendo gargarismos y desinflama la boca" (BHC, *Pócimas de capuchino*, 64).

En la tradició gastronòmica de Catalunya i d'Aragó, l'orenga florida, a més d'emprar-la per perfumar les carns i la pasta de les exquisides coques dites "de recapte", també s'ha usat per confitar i adobar les olives, combinada amb el timó, el fonoll i la sajolida. Segons una antiga tradició agrària, les cols i l'orenga no poden conviure a les hortes, puix que "tiene capital odio a la berza el orégano, y oféndela en tanta manera, que luego, si se planta cerca della, la seca", escriví Andrés de Laguna en el llunyà 1555. A l'article vinent us parlaré, si a Déu plau, sobre les virtuts i propietats remeieres de l'espígol.

**ELISENDA ROCA (text) i
CRISTINA LOSANTOS (dibuixos)**

Això és meu!

Editorial Combel, 2023,
48 pàg.

L'Andreu sempre havia estat un nen generós. Per què s'ha tornat tan garrepa? No hi ha manera que deixi res a ningú. Ni als amics, ni als companys de classe, ni a en Jan, el germanet. Però viurà una experiència que l'ajudarà a entendre que res no és divertit si no pot ser compartit.

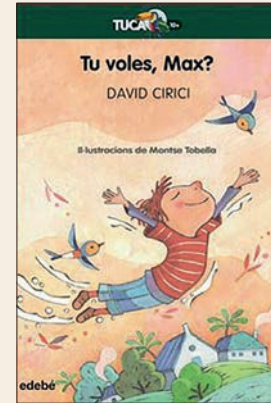

**ANNA FITÉ (text) i EMMA
SCHMID (dibuixos)**

Pètals, màgia i superxou!

Publicacions de l'Abadia de Montserrat,
2023, 84 pàg.

El Leo és un jove aspirant a mag que està a punt de tirar la tovallo-la, perquè els espectacles que fa no tenen l'èxit que voldria. Quan la Tamina apareix a la seva vida, es convencen mútuament que en algun lloc hi ha d'haver amagades llànties amb un geni dins, catifes voladores...

**DAVID CIRICI (text) i
MONTSE TOBELLA (dibuixos)**

Tu voles, Max?

Edebé, 2023,
124 pàg.

Imagina't que descobreixes que pots volar. I també descobreixes que els adults opinen que volar no està bé. I tu acabes pensant que voldries ser com la majoria de persones, i no volar. Però no ho pots evitar, i vols d'amagat. Fins que et descobreixen... Això és el que li ha passat a en Max.

**PEPE MAESTRO (text) i
DAVID GUIRAO (dibuixos)**

La biomestra

Editorial Baula, 2023,
76 pàg.

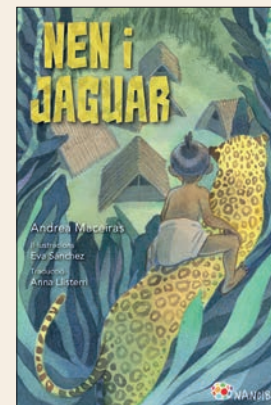
A l'escola hi ha disset mestres i una que està tocada de l'ala. En Blai fa cinquè i la seva classe és la del ioga, les pomes i els coixins. La seva mestra es diu Nadiel i la consideren una mica estranya. Un al·legat a favor de la cura del medi ambient.

**ROBERTO SANTIAGO i PABLO
FERNÁNDEZ (text) i GUILLERMO E. BUSTOS (dibuixos)**

L'aventura dels Vallbona a l'edat de gel
Editorial Cruïlla, 2023, 264 pàg.

S'ha obert una esclatxa en l'espai-temps i ara l'edat de gel s'ha connectat amb el futur. Els mamuts han envaït la Terra i unes algues letals amenacen amb acabar-se tot l'oxigen del planeta. Nou volum de la col·lecció Els Forasters del Temps.

**ANDREA MACEIRAS (text) i
EVA SÁNCHEZ (dibuixos)**

Nen i jaguar

Pagès Editors, 2023,
128 pàg.

Els jaguars són animals molt poderosos. En Balam és un cadell de jaguar la nit en què visita el petit Tumi, membre de la tribu amazònica Iwatse. Aquest conte és un cant d'amor a la natura, així com una ferma denúncia de la complicada realitat de les tribus aïllades de l'Amazones.

CRÍTICA DE MÚSICA

L'espai infinit de l'espiritualitat

ALBA NOGUERAS
Crítica musical

El diumenge 15 d'octubre, la Sala 1 Pau Casals de L'Auditori de Barcelona es torna a vestir de fosc i gira l'esquena a l'immens pati de butaques per recollir-se com una nou dalt de l'escenari. El públic puja al lloc que acostumen a ocupar els músics i l'Ensemble O Vos Omnes, dirigit per Xavier Pastrana, desfila fins a la part que voreja el precipici de l'escenari. El teló de fons esdevé un gran buit que, paradoxalment, resulta acollidor

i amable; tal com ha passat en altres ocasions, el cor aprofita l'acústica magnífica—conseqüència de la disposició en l'espai— i es crea una màgia especial, feta de fusta i de silencis.

Aquest concert, que clausura el Festival Mixtur dedicat a la nova creació sonora, inclou pinzellades de passat i de present sota un mateix tel d'espiritualitat i transcendència. Hi trobem música contemporània inspirada en l'estètica de segles anteriors; partitures que es construeixen sobre textos eclesíastics, versos i estructures que han servit a tota una tradició per compondre, també, més enllà de l'acte litúrgic. Estem parlant de la *Missa a sis veus* (2019) de Joan Magrané i de *Tres ofertoris* (2012) de Ramon Humet; un programa que es completa amb dues miniatures compostes per a l'ocasió, obres de Jannai Torné Puig,

L'inefable poètica (2023), i de Fran Barajas, *Duerme la mariposa* (2023).

Els cànctics lluminosos d'Humet inauguren la vetllada; aquesta obra d'harmonies esclatants va ser estrenada per l'Escolania de Montserrat sota la direcció de Bernat Vivancos fa poc més de deu anys, fruit de la petició d'incorporar nou repertori als ofertoris per a les misses al monestir. El primer dels tres, *De profundis*, "es basa en un cicle d'acords resonants en el registre mitjà-greu que representa les profunditats de l'abisme i, alhora, proporciona l'alè musical subjacent", explica el compositor. "Des de dalt, la veu de soprano porta la melodia, que flota impulsada per l'energia de la respiració." El segueixen *Deus, Deus meus* i *Dextera Domini*.

L'obra central del programa, però, és la de Magrané; de poc menys d'una hora de durada, aquesta partitura solemne i sensible va ser un encàrrec de l'Auditori de Girona per al Festival Nits de Clàssica de la ciutat. Al llarg de tres anys, l'ensemble Musica Reservata va trobar-se a la catedral per estrenar el Kyrie i el Gloria (2018); el Credo (2019); i el Sanctus, el Benedictus i l'Agnus Dei (2020). El compositor de Reus beu, aquí, dels polifonistes dels segles XVI i XVII i els revisa amb respecte i admiració per traçar un paisatge airós i infinit de veus entrelaçades.

Ensemble O Vos Omnes

ENSEMBLE O VOS OMNES

Mixtur 2023
L'Auditori de Barcelona
15 d'octubre

AMB BON HUMOR

CRÍTICA LITERÀRIA

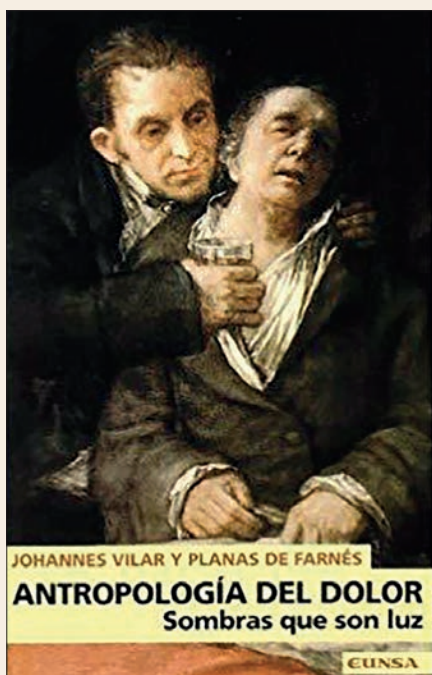
Antropologia del dolor

**LLUCIÀ
POU SABATÉ**

Historiador
i teòleg

Fa ja 25 anys d'aquest llibre de Johannes Vilar, on parla molt bé dels fenòmens interiors que comporta l'“enuig que és consumir-se per dins i una certa agressivitat a l'exterior; i, en ser una resposta impotent, du al ressentiment”. El dolor ens porta al límit i allà es purifica l'egoisme, desig de poder i necessitat d'estimació. Hi apareix una aflicció que és absència de plenitud i de sentit de la vida, un buit del ja no-ésser i unes quantes ombres que encerclen l'horitzó; i una certa tristesa, abatiment, desànim, cor oprimat. De vegades només queda la “nit, fosc, coses, tanques, somnis feixucs” (Ionesco). També se somatitzen els sofriments i hi ha cefalàlgies, la causa de les quals es deu a insatisfaccions i inadaptacions en el món familiar, social i professional que les envolta.

Però enmig del dolor pot aparèixer l'alegria en el més íntim del fons vital humà, que projecta una llum sobre les percepcions, pensaments i afectes. Quan afrontem el dolor sense evasió, “la capacitat de patir no és immediatament assequible, sinó que ha de ser conquerida amb esforç d'autocreació. Aquí s'imposa la tasca de forjar la pròpia personalitat i és l'actitud el ressort que regeix la persona”.

El dolor és el preu per la vida (Journet). Cada malaltia és una purificació; cada crisi, una oportunitat. “Els homes es neguen a aprendre els jeroglífics de la seva malaltia... aquí rau la seva veritable incurabilitat, en la manca de voler conèixer” (C. Morgenstern). Ens agrada evitar qualsevol sofriment, però no comptem que és un aprenentatge per a l'evolució. Qui fuig d'aquest aprenentatge “no coneix el més sublim de la vida. No estic disposat a abandonar el dolor, perquè llavors abandonaria el que és diví” (A. Stifter).

Se sol dir que el dolor és com el cop del cisell a la pedra, que permet al diví artista extreure de nosaltres el sobrant i esculpir una obra mestra; una maduresa en unitat de pensaments, afectes i actuacions, amb flexibilitat i perseverança alhora.

JOHANNES VILAR

Antropología del dolor
EUNSA (Ediciones Universidad de Navarra), 1998, 208 pàg.

UN NOU LLINDAR

“Laudate Deum”

El papa Francesc torna a insistir-hi. Aquesta vegada amb l'exhortació apostòlica *Laudate Deum* sobre la crisi climàtica. Ja ho va fer amb l'encíclica *Laudato Si'* sobre la cura de la casa de tots. Tot i que es tracta del mateix tema, ara ho fa amb matisos de més urgència. Torna a insistir-hi perquè veu que

no acabem de reaccionar suficientment davant l'impacte del canvi climàtic, en tot allò que perjudica de manera creixent les vides de moltes persones. Els efectes, entre altres, els veu sobretot en els àmbits de la salut, les fonts del treball, l'accés als recursos, l'habitatge i les migracions forçades.

La primera reflexió la centra en la crisi climàtica global. No es pot ignorar que hi ha signes evidents d'aquesta crisi, i tampoc ja no es pot dubtar de l'origen humà del canvi climàtic i la responsabilitat que tots hi tenim. Francesc es veu obligat a precisar molts aspectes.

Per tot això, convida a repensar què se'n fa, del poder, i es demana: en mans de qui està tant de poder? La vida humana, la intel·ligència i la llibertat integren la naturalesa que enriqueix el nostre planeta i són part de les seves forces internes i del seu equilibri.

Francesc constata la feblesa de la política internacional i davant dels avenços i fracassos de les conferències sobre el clima i de cara al futur es demana: què s'espera de la COP28 de Dubai? La resposta la posa en la confiança, en la capacitat de cadascú de transcendir els seus petits interessos i de no posar en risc allò de bo que s'ha aconseguit fins ara. Cal afegir les motivacions espirituals que neixen de la pròpia fe i conviden a caminar en comunió i compromís per modificar hàbits personals, familiars i comunitaris, creant una nova cultura.

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA

Bisbe de Mallorca

SUBSCRIPCIONS ANUALS
EN CATALÀ O CASTELLÀCatalunya, resta de l'Estat espanyol
i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de: **appec**
editors de revistes i digitals

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya

Departament de la Presidència

Director: Òscar Martí Navarro**Consiliari:** Mn. Miquel Ramón Fuentes**Sotsdirectora:** Carme Munté Margalef**Redactors:** Miquel Àngel Codina, Macià

Grau, Rosa M. Jané, Joan Andreu Parra

Lingüista: Montserrat Pibernat**Fotògraf:** Agustí Codinach**Col·laboradors d'aquesta setmana:**

Paloma Alonso, PJ Armengou, Pilarín Bayés,

Joan Boronat, Aleix Calle, Pilar Casals, Pau

M. Duran, Emilio Egea, Juanjo Fernández,

Jordi Font, Antonio Gil, Ignasi Miranda,

Josep Miró i Ardèvol, Viqui Molins, Glòria

Monés, Rodrigo Moreno, Francesc Nicolau,

Alba Noguera, Joan Pallarès–Personat,

Jordi Piquer, Mar Pla, Lluçà Pou, Quique,

Valentí Serra, Leticia Soberón, Sebastià

Taltavull, Jaime Tatay, Lluç Torcal

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014

BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

redaccio@catalunyacristiana.cat

administracio@catalunyacristiana.cat

publicitat@catalunyacristiana.cat

subscripcions@catalunyacristiana.cat

hola@clubnousamics.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn.

Francesc Malgosa

Edita: Fundació Missatge Humà i Cristià**Administració:** Isabel Giralt

(comptabil·litat), Dídac Campos (subscripcions)

Club Nous Amics: Janet Duatis**Autoedició i compaginació:**

Joan Pàmies

Impressió: Impressions Intercomar-

cals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon

industrial El Cementiri. Tel. 938 788

403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT

FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

ISSN català: 2938-2238

ISSN internet: 2938-2254

Les opinions expressades pels nos-

tres col·laboradors no reflecteixen

necessàriament la d'aquest setmanari

 Agenda

Barcelona

ESGLÉSIA DE SANT GAIETÀ El **diumenge 15 d'octubre**, a les 17.30, concert del grup de castanyo-les Embrujo a favor de la Fundació Mirada de Esperanza (c/ Consell de Cent, 293 - Barcelona).**BIBLE NERDS CLUB**El **dimarts 17 d'octubre**, a les 18.00, descobreix la carta a Filèmon amb Oriol Jara (format en línia). Inscripcions: orioljara.com.**FUNDACIÓ JOAN MARAGALL**El **dimecres 18 d'octubre**, a les 18.00, comença un taller de lectura sobre Joan Maragall a càrrec d'Ignasi Moreta. Inscripcions: tel. 934 880 888.**DONA I RELIGIÓ**El **dijous 19 d'octubre**, a les 16.00, jornada *Dona i religió, empoderament o discriminació?* en el desè aniversari de l'execució de 10 dones bahá'ís a l'Iran per la seva fe a l'Aula Font i Rius de la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona.**AULA MOUNIER**El **dijous 19 d'octubre**, a les 19.00, *Civisme i convivència a la nostra societat* amb Joan Lluís Pérez Francesch a la sala Sant Jordi del Seminari Conciliar de Barcelona (c/ Diputació, 235).**LECTIO DIVINA**El **dijous 19 d'octubre**, a les 20.45, lectura orant de la Paraula a la parròquia de la Mare de Déu de la Medalla Miraculosa de Barcelona.**VIII NIT DE LES RELIGIONS**El **dissabte 21 d'octubre**, a les 19.30, vespres i dansa contemplativa al monestir de Sant Pere de les Puel·les (c/ Anglès, 55 - Barcelona).**TRIBUNA JOAN CARRERA**El **dimarts 24 d'octubre**, a les 14.00, dinar-col·loqui amb Javier Madrazo sobre *Com viu un polític cristià el seu compromís en un ambient bel·ligerant*, presentat per M. Gabriela Serra. Informació: info@tribunajoancarreira.cat.

Tarragona

INSAFEl **dijous 19 d'octubre**, a les 19.00, inauguració del curs acadèmic 2023-24 de l'Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós amb l'elecció de Mn. Joaquim Miquel Bravo *Creativitat i sinodalitat. L'Església com a subjecte estètic teològic* al Centre Tarraconense El Seminari.

Terrassa

ÈTICAEl **dijous 19 d'octubre**, a les 19.30, conferència de Joan Albert Vicenç sobre *Transformació tecnològica de l'ésser humà i problemes ètics que planteja* a la parròquia de la Puríssima de Sabadell.**SANTUARI DE LA MARE DE DÉU DE LA SALUT**El **dissabte 21 d'octubre**, a les 10.00, taller d'adoració. Més informació: tel. 937 251 382.

Tortosa

CATALONIA SACRA El **dissabte 21 d'octubre**, a les 11.30, visita guiada *L'evolució constructiva de la catedral de Tortosa: de l'absis gòtic a la façana barroca* amb Joan Hilari Muñoz. Inscripcions: tel. 693 720 202.

Vic

COVA DE MANRESA El **cap de setmana del 27 al 29 d'octubre**, recés *L'acte sagrat de menjar* amb Xavier Melloni, s.j., i Mónica Mínguez. Informació: tel. 938 720 422.**PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA**

Per l'Església, perquè adopti l'escolta i el diàleg com a estil de vida, deixant-se guiar per l'Esperit Sant cap a les perifèries

“Els consagrats som com la llum del sagrari”

CARME MUNTÉ MARGALEF

Barcelona

Foto: Agustí Codinach

José Antonio Martínez té 47 anys, és fill de Sant Andreu de Barcelona i monjo del monestir benedictí de Santo Domingo de Silos (Burgos), on va entrar el 3 de setembre del 2015. Hi va fer cap després d'una trajectòria vocacional llarga que arrenca de ben menut quan era alumne de l'escola Manyanet de Sant Andreu i després d'una etapa de vuit anys a Montserrat. La primera setmana de setembre va fer una escapada a casa per visitar la mare, la família, els amics i els llocs de la seva infància i joventut. També va aprofitar per celebrar primeres misses d'ençà que el 22 de juliol va rebre l'ordenació sacerdotal. El 6 de setembre va dir missa a les Germanetes dels Pobres de Reus i el 10 a la parròquia de Sant Josep Manyanet de Barcelona.

Dins del labora de la regla de sant Benet, quines tasques desenvolupa?

Soc el sastre del monestir, una tasca que em va sorprendre quan me la van encarregar però que vaig acollir com una gràcia. Em vaig formar amb les monges benedictines d'Aranda de Duero i sobretot amb el meu predecessor (que encara treballa al taller). Jo mateix m'he fet la casulla per a la meua primera Eucaristia al monestir. Tinc un lema: “Mai demanar, mai refusar.” És important fer les coses, no dir que *no* d'entrada. Som una comunitat i ens hem de complementar els uns als altres. També soc enquadernador, sagristà, infermer segon, professor i formador.

Silos, com altres monestirs, pateix crisi de vocacions. Per què els joves són reticents a abraçar la vida consagrada?

Primerament cal que la persona que vingui vulgui ser monjo. La societat ofereix moltes coses que són temporals però molt agradables, mentre que un compromís per a tota la vida costa molt. L'important és l'exemple que puguem donar. La nostra vida, un rostre alegre i feliç i una vida marcada per l'autenticitat criden molt l'atenció i ajuden les persones.

Com és l'acompanyament de les persones que truquen al monestir?

JOSÉ ANTONIO MARTÍNEZ

monjo de Silos

No som directors espirituals, però és veritat que acompanyem i aconsellem les persones que truquen a la porta. D'ençà que he estat ordenat sacerdot ho visc amb el sagrament de la confessió. Hi ha gent que pateix molt. De vegades cal ajudar-los a treure ferro al tema perquè ja s'autocastiguen prou. També em trobo que moltes vegades la confessió deriva en una demanda de consell. Em fa molt de respecte, perquè les persones que venen al monestir i demanen de parlar amb un monjo és perquè ens veuen com un referent. Això m'ha fet pensar en la gran tasca que tenim entre mans monjos i capellans.

Per a moltes persones sou un far.

Quan em pregunten sobre el sentit de la nostra vida, sempre dic que els consagrats som com la llum del sagrari. Som signe i testimoni de la presència del Senyor. De vegades a la capella del Santíssim hi ha gent, a qui acompanyem en la pregària i el silenci. D'altres, és buida, i malgrat això, nosaltres hi som igualment.

ràdio estel

RÀDIO ESTEL

NOVA TEMPORADA, AMB MÉS CONTINGUTS SOCIALS I RELIGIOSOS

ESCOLTANT, SENTIRÀS!

WWW.RADIOESTEL.CAT